

STRATEGIJA RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA KARLOVAČKE ŽUPANIJE 2019. – 2024.

VIJEĆE ZA TRŽIŠTE RADA KARLOVAČKE ŽUPANIJE

29. 11. 2018.

Ova strategija izrađena je u okviru projekta „P.S. Pokreni se“ koji je financiran sredstvima Europskog socijalnog fonda. Sadržaj ove strategije isključiva je odgovornost Javne ustanove Regionalna razvojna agencija Karlovačke županije

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

SADRŽAJ

UVOD.....	1
I. ANALIZA DRUŠTVENO-GOSPODARSKOG STANJA U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJI.....	3
1. OPĆI PODACI.....	4
1.1. Položaj Karlovačke županije	4
1.2. Administrativni podaci o Karlovačkoj županiji	4
2. STANOVNIŠTVO KARLOVAČKE ŽUPANIJE	6
2.1. Demografska kretanja u Karlovačkoj županiji	6
2.2. Struktura stanovništva Karlovačke županije	8
3. GOSPODARSTVO KARLOVAČKE ŽUPANIJE.....	11
3.1. Opća gospodarska kretanja u Karlovačkoj županiji	11
3.2. Poslovna infrastruktura i potpora poduzetništvu	15
4. TRŽIŠTE RADA KARLOVAČKE ŽUPANIJE	18
4.1. Zaposlenost u Karlovačkoj županiji	18
4.2. Plaće u Karlovačkoj županiji	20
4.3. Nezaposlenost u Karlovačkoj županiji	20
4.4. Potražnja na tržištu rada Karlovačke županije	22
5. OBRAZOVANJE U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJI	25
5.1. Osnovna obilježja odgojno-obrazovnog sektora u Karlovačkoj županiji	25
5.2. Predškolski odgoj u Karlovačkoj županiji.....	25
5.3. Osnovnoškolsko obrazovanje u Karlovačkoj županiji.....	26
5.4. Srednjoškolsko obrazovanje u Karlovačkoj županiji.....	26
5.5. Visokoškolsko obrazovanje u Karlovačkoj županiji.....	27
5.6. Preporuke za upisnu politiku.....	27
5.7. Obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje.....	29
6. SOCIJALNA SKRB U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJI.....	30
II. SWOT/TOWS ANALIZA	32
7. SWOT ANALIZA.....	33
8. TOWS ANALIZA SA ZAKLJUČCIMA	36
8.1. TOWS – obrazovanje	36
8.2. TOWS – socijalno uključivanje	37
8.3. TOWS – tržište rada	37
III. STRUKTURA STRATEGIJE RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA KARLOVAČKE ŽUPANIJE	38

9.	VIZIJA I MISIJA.....	39
10.	STRATEŠKI CILJEVI I MJERE	40
10.1.	Strateški cilj 1: Osigurati kvalificiranu radnu snagu za potrebe poslodavaca Karlovačke županije	42
10.2.	Strateški cilj 2: Prilagoditi postojeće i razviti nove obrazovne programe usklađene s potrebama tržišta rada.....	44
10.3.	Strateški cilj 3: Unaprijediti kvalitetu i dostupnost socijalnih programa i usluga na cijelom području Karlovačke županije.....	46
10.4.	Horizontalni cilj: Jačanje kapaciteta Vijeća za tržište rada Karlovačke županije	49
IV.	PROVEDBA STRATEGIJA RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA KARLOVAČKE ŽUPANIJE	51
11.	PROVEDBENA STRUKTURA	52
12.	MONITORING (PRAĆENJE) STRATEGIJE RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA KAŽUP-A.....	55
13.	EVALUACIJA (VREDNOVANJE) STRATEGIJE RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA KAŽUP-A.....	58
PRILOG 1:	AKCIJSKI PLAN/BAZA PROJEKATA	60

PREDGOVOR

Posebnost Karlovačke županije u nacionalnim i europskim okvirima je njen geostrateški položaj budući da najkraći put od srednje Europe do mora vodi upravo kroz Karlovačku županiju, a ujedno je to i najkraći put od Azije do Europskog kontinenta.

Ovakav položaj od davnina je presudno utjecao na društveni i gospodarski razvoj našeg područja. Razvoj gospodarstva Karlovačke županije temelji se na industriji, izvozu i inovacijama što dokazuju mnoga uspješna poduzeća.

Međutim, osnova svakog razvoja oduvijek su bili vrijedni i odgovorni ljudi, koji su znali prije svega prepoznati vlastite potencijale, mudro ocijeniti moguće pravce razvoja, a zatim i ustrajno raditi na ostvarenju svojih vizija.

Bilo da je riječ o gospodarstvu, obrazovanju, kulturi ili znanosti, ljudi su temelj i ključni čimbenik razvoja svih sfera javnog i društvenog života.

Kao što se naša Županija nalazi u geografskom središtu i srcu Hrvatske, tako se i strategija razvoja ljudskih potencijala nalazi u središtu i srcu svake vizije i strategije budućeg društvenog i gospodarskog razvoja.

Svaka zajednica koja promišlja o smjeru pametnog, održivog i uključivog rasta i razvoja, u skladu s europskim i nacionalnim strateškim opredjeljenjima, neminovno mora razvoj ljudskih potencijala staviti u samo središte svojih razvojnih ciljeva.

Upravo zbog toga važan korak u našim razvojnim planovima jest izrada i donošenje ove Strategije, čija je vizija sinergija obrazovanja, zapošljavanja i socijalne osjetljivosti kao osnova gospodarskog i društvenog razvoja Karlovačke županije.

U trenutku velikih demografskih izazova s kojima se susreću i razvijenije sredine veliki izazov za Karlovačku županiju jest zadržavanje naših građana, ali i privlačenje novih, za što je nužno potrebno sinergijsko djelovanje, integracija i participacija svih dionika razvoja: od usklađenja obrazovnih programa sukladno potrebama tržišta rada kroz inovativne metode poučavanja temeljene na suvremenoj didaktici, preko cjeloživotnog učenja do razvoja gospodarstva i poduzetništva, socijalne osjetljivosti i uključivanja civilnog sektora.

Uz ovakav partnerski pristup i zajedničku suradnju, koja će ostvariti sinergijsko djelovanje svih dionika, uvjereni smo u uspješnost realizacije postavljenih ciljeva i mjera na dobrobit cijele društvene zajednice, svih građana i gospodarstva Karlovačke županije.

Župan

Damir Jelić

UVOD

Ovaj dokument izrađen je u okviru projekta *P.S. Pokreni se* koji provodi Javna ustanova Regionalna razvojna agencija Karlovačke županije u partnerstvu sa HZZ-om PU Karlovac, Obrtničkom komorom Karlovačke županije, HGK Županijskom komorom Karlovac, Ženskom grupom *Korak*, udrugom Carpe Diem, Gradom Karlovcem i Karlovačkom županijom. Projekt je financiran sredstvima Europskog socijalnog fonda u iznosu od 1.732.604,28 kn u okviru poziva *Lokalne inicijative za poticanje zapošljavanja – faza III.*

Cilj je projekta jačanje kapaciteta Vijeća za tržište rada Karlovačke županije za daljnji rad na provedbi mjera koje doprinose jačanju ljudskih kapaciteta u Karlovačkoj županiji. Vijeće za tržište rada Karlovačke županije nastalo je kao logičan nasljednik Lokalnog partnerstva za zapošljavanje, koje je pokrenuto tijekom 2006. godine u okviru projekta HZZ-a Područnog ureda Karlovac. Tijekom vremena Lokalno partnerstvo za zapošljavanje Karlovačke županije transformiralo se u Vijeće za tržište rada, kao formalno savjetodavno tijelo Županijskog partnerskog vijeća za područja obrazovanja, tržišta rada i socijalnih usluga/skrbi.

Kako bi se razvili kapaciteti Vijeća za tržište rada, u okviru projekta prva planirana aktivnost bila je izrada nove Strategije razvoja ljudskih potencijala Karlovačke županije za razdoblje 2019. – 2024. godine. Za aktivnost izrade Strategije razvoja ljudskih potencijala tijekom srpnja 2018. godine podugovorena je tvrtka WYG savjetovanje d.o.o.

U razdoblju od kolovoza do studenog 2018. godine stručnjaci WYG savjetovanja d.o.o. u suradnji s članovima VTR-a Karlovačke županije proveli su sljedeće aktivnosti:

- 1. Izrada socioekonomiske analize Karlovačke županije.** Kako bi se kvalitetno utvrdili problemi i izazovi te jasno identificirale potrebe za intervencijama u razvoju ljudskih potencijala na području Karlovačke županije, na početku provedbe provela se socioekonomска analiza koja uključuje kombinaciju kvantitativno-kvalitativnih metoda. Ona je podrazumijevala primarno analizu sekundarnih izvora podataka (izvještaja, strategija, analiza, statističkih podataka) te razgovore i konzultacije s ključnim dionicima u Karlovačkoj županiji. Rezultat je socioekonomске analize izvještaj s jasno definiranim ključnim problemima i izazovima u području tržišta rada, obrazovanja te socijalnog uključivanja, odnosno socijalnih usluga u Karlovačkoj županiji. Predstavljena je na prvoj radionici s članovima VTR-a Karlovačke županije.
- 2. Izrada SWOT analize.** Tijekom dvije radionice (rujan i listopad) članovi VTR-a uz savjetodavnu pomoć stručnjaka WYG savjetovanja izradili su situacijsku analizu za područja tržišta rada, obrazovanja te socijalnog uključivanja, odnosno socijalnih usluga u Karlovačkoj županiji kroz SWOT matricu te na temelju toga izradili ključne zaključke i ciljeve (TOWS analiza).
- 3. Izrada intervencijske logike Strategije razvoja ljudskih potencijala.** Na posljednjoj četvrtoj radionici članovi VTR-a uz savjetodavnu pomoć stručnjaka WYG savjetovanja izradili su prijedloge vizije, misije strateških ciljeva i mjera u okviru nove Strategije razvoja ljudskih potencijala.
- 4. Izrada baze projekata i akcijskog plana provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala.** Tijekom listopada od šireg kruga dionika pomoću internetskog upitnika prikupljane su projektne ideje u području sektora obrazovanja, tržišta rada i socijalnih usluga za bazu projekata Strategije, na temelju koje je izrađen akcijski plan za razdoblje 2019. – 2020. godine.

- 5. Izrada provedbenog okvira i plana praćenja i vrednovanja Strategije razvoja ljudskih potencijala.** Po završetku intervencijske logike Strategije izrađen je plan provedbe, praćenja i vrednovanja provedbe. Plan praćenja i evaluacije sustav je kontinuiranog praćenja ostvarivanja pokazatelja/mjera/ciljeva iz Strategije temeljen na konkretnim rezultatima i ostvarenim učincima koji se pak zasnivaju na konkretnim dokazima. Sustav se temelji se na dubinskoj analizi dokumentacije i podataka, kao i na praćenju provedbe na samom terenu, a strukturiran je oko pet kriterija ocjenjivanja koje je postavio OECD-DAC (relevantnost, učinkovitost, djelotvornost, utjecaj i održivost).

I. II. III. IV.

ANALIZA DRUŠTVENO- GOSPODARSKOG STANJA U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJI

1. OPĆI PODACI

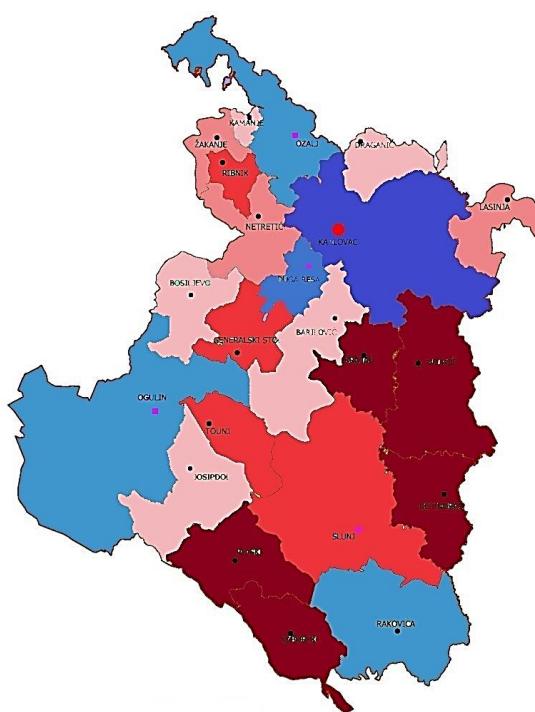
1.1. Položaj Karlovačke županije

Karlovačka županija nalazi se u središnjoj Hrvatskoj i pokriva površinu od 3.622 km² te se ubraja u red većih županija. Karlovačku županiju obilježava njezina prometna funkcija kao jednog od glavnih sjecišta i čvorišta najvažnijih prometnica koje povezuju Europu s jadranskom obalom. Karlovačka županija graniči s dvije susjedne države: Republikom Slovenijom i Republikom Bosnom i Hercegovinom, a u doticaju je i s četiri županije: Zagrebačkom, Sisačko-moslavačkom, Primorsko-goranskom i Ličko-senjskom županijom. Posebno važno obilježje sjevernog dijela Karlovačke županije (u koje ulazi i sami grad Karlovac) jest blizina glavnog gradu Hrvatske Zagrebu, što u značajnijoj mjeri utječe na demografska i gospodarska kretanja, kao i na sliku tržišta rada.

Slika 1: Karta Karlovačke županije s administrativnom podjelom

1.2. Administrativni podaci o Karlovačkoj županiji

Slika 2: karta Karlovačke žup. sa indeksima razvijenosti prema JLS-ovima

Administrativno je županija podijeljena na 5 gradova (Karlovac, Duga Resa, Ozalj, Slunj i Ogulin) te 17 općina (Barilović, Bosiljevo, Cetingrad, Draganić, Generalski Stol, Josipdol, Kamanje, Krnjak, Lasinja, Netretić, Plaški, Rakovica, Ribnik, Saborsko, Tounj, Vojnić i Žakanje).

Karlovačka županija pripada skupini županija u potpomognutom području (II. skupina) sa stupnjem razvijenosti od 95,191 %, što ju čini 14. županijom u Republici Hrvatskoj prema stupnju razvijenosti (*Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU-a, Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti prema novom modelu izračuna na županijskoj razini za razdoblje 2014.-2016., Zagreb*). No, na razini gradova i općina situacija oko stupnja razvijenosti značajno varira i pokazuju se velike razvojne

razlike. Gradovi, posebno glavno administrativno središte grad Karlovac, no i ostala četiri grada, pripadaju skupini JLS-ova koji imaju viši stupanj razvijenosti, dok općine u područjima koja su bila obuhvaćena Domovinskim ratom (geografski područje istoka i jugoistoka županije) pripadaju skupinama JLS-ova s izrazito niskim stupnjem razvijenosti. Za napomenu, prema indeksu razvijenosti općina Krnjak je na 546. mjestu od ukupno 556 JLS-ova u Republici Hrvatskoj. Također, samom dnu prema stupnju razvijenosti pripadaju i općine Plaški, Cetingrad, Saborsko i Vojnić.

Redni broj	Jedinica lokalne samouprave (JLS)	Razvojna skupina JLS-a	Indeks razvijenosti JLS-a
99	Karlovac	7	105,579
189	Duga Resa	6	102,249
194	Ogulin	5	102,052
249	Ozalj	5	100,149
252	Rakovica	5	100,131
253	Draganić	4	99,978
279	Josipdol	4	99,293
303	Kamanje	4	98,521
316	Barilović	4	98,077
325	Bosiljevo	4	97,849
338	Žakanje	3	97,697
339	Lasinja	3	97,598
382	Netretić	3	96,030
412	Generalski Stol	2	95,228
413	Slunj	2	95,185
433	Ribnik	2	94,462
459	Tounj	2	93,689
520	Vojnić	1	89,870
532	Saborsko	1	88,498
539	Cetingrad	1	87,820
544	Plaški	1	87,053
546	Krnjak	1	86,956

Tablica 1: Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti prema novom modelu izračuna na lokalnoj razini (razdoblje 2014. – 2016.), Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU-a, 2018. godina, Zagreb

2. STANOVNIŠTVO KARLOVAČKE ŽUPANIJE

2.1. Demografska kretanja u Karlovačkoj županiji

Trenutačna demografska slika Karlovačke županije pokazuje da su svi demografski procesi i promjene u strukturi stanovništva desetljećima kontinuirano nepovoljni. Prema posljednjim procjenama Karlovačka županija ima 120.321 stanovnika (*Procjena ukupnog stanovništva RH po županijama sredinom 2016. godine; Državni zavod za statistiku RH, prosinac 2017., Zagreb*), uz to da je kontinuirani proces depopulacije prisutan već godinama.

U posljednjih deset godina dostupnih podataka o broju stanovnika (2007. – 2016. godina) Karlovačka županija izgubila je 13.324 stanovnika (9,97 %), odnosno prosječno nešto više od 1.300 godišnje. Ako bismo uzeli u obzir navedena prosječna kretanja broja stanovnika, za pretpostaviti je da je danas (sredinom 2018. godine) u Karlovačkoj županiji nešto više od 117 tisuća stanovnika.

Prema navedenom broju stanovnika Karlovačka županija nalazi se na 14. mjestu u odnosu na druge županije i Grad Zagreb, a njezin kontingenat stanovnika čini tek 2,88 % od ukupnog broja stanovnika Hrvatske.

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
broj stanovnik a KAŽUP-a	133.645	132.673	131.461	129.944	128.495	126.997	125.688	124.127	121.840	120.321

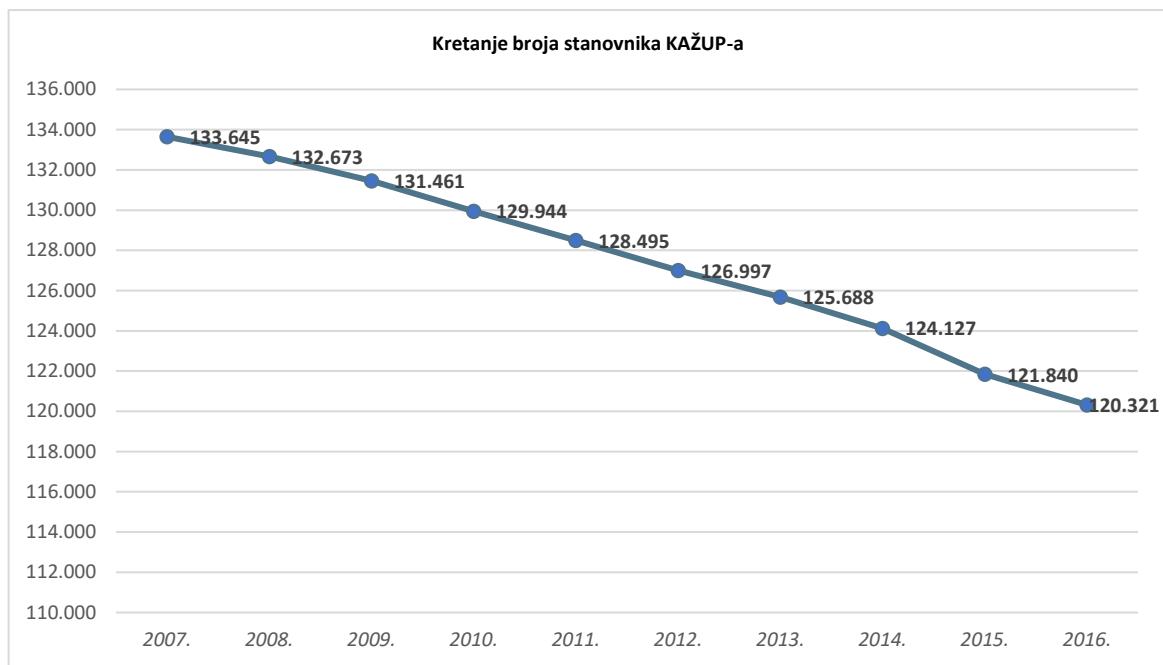
Tablica 2: Kretanje broja stanovnika Karlovačke županije (razdoblje 2007. – 2016.), Državni zavod za statistiku, prosinac 2017., Zagreb

Procese depopulacije Karlovačke županije uzrokuju dva negativna demografska trenda: negativan prirodni prirast stanovništva te negativan migracijski saldo.

Negativan prirodni prirast (odnos rođenih i umrlih u godini) godinama je prisutan u Karlovačkoj županiji. U posljednjih deset godina dostupnih podataka o prirodnom prirastu on je na godišnjoj razini negativan za nešto više od 900 osoba (-917 osoba godišnji prosjek 2008. – 2017.).

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
prirodni prirast KAŽUP	-879	-942	-861	-997	-905	-801	-990	-1075	-802	-924

Tablica 3: Prirodni prirast stanovništva Karlovačke županije (razdoblje 2008. – 2017.), Državni zavod za statistiku, prosinac 2017., Zagreb

Slika 3: Prikaz kretanja broja stanovnika Karlovačke županije u posljednjih deset godina dostupnih podataka (Državni zavod za statistiku, prosinac 2017., Zagreb)

Također, negativan migracijski saldo (odnos doseljenih i odseljenih iz županije) bilježi se svake godine u Karlovačkoj županiji. U posljednje četiri godine (od ulaska Republike Hrvatske u EU) primjetan je porast negativnog migracijskog salda uzrokovanih povećanim iseljavanjem stanovništva van Hrvatske. U posljednjoj zabilježenoj godini (2017.) negativni migracijski saldo iznosio je više od tisuću osoba. No, treba naglasiti i da se ovdje radi o zabilježenom migracijskom saldu (oni koji su se odjavili, odnosno prijavili), dok recentna istraživanja migracija u Hrvatskoj pokazuju da se dio odseljenih u države članice EU-a nije službeno odjavio. To samo govori o potencijalno većem negativnom migracijskom saldu, odnosno potencijalno manjem broju stanovnika od onog zabilježenog.

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
migracijski saldo KAŽUP-a	-222	-694	-517	-586	-504	-678	-830	-664	-995	-1087

Tablica 4: Migracijski saldo stanovništva Karlovačke županije (razdoblje 2008. – 2017.), Državni zavod za statistiku, prosinac 2017., Zagreb

S površinom od 3.626 km² Karlovačka županija jedna je od najrjeđe naseljenih županija u Hrvatskoj (druga nakon Ličko-senjske županije) s prosječnom gustoćom naseljenosti od 33,18 stanovnika na km², dok je prosjek RH 78,2 stanovnika na km². Padom broja stanovnika dodatno se smanjuje gustoća naseljenosti Karlovačke županije.

Grad/općina	broj stanovnika	Grad/općina	broj stanovnika
Karlovac	55.705	Rakovica	2.387
Ogulin	13.915	Plaški	2.090
Duga Resa	11.180	Cetingrad	2.027
Ozalj	6.817	Krnjak	1.985
Slunj	5.076	Žakanje	1.889
Vojnić	4.764	Lasinja	1.624
Josipdol	3.773	Bosiljevo	1.284
Barilović	2.990	Tounj	1.150
Netretić	2.862	Kamanje	891
Draganić	2.741	Saborsko	632
Generalski Stol	2.642	Ribnik	475

Tablica 5: Broj stanovnika prema gradovima/općinama u Karlovačkoj županiji, Popis stanovništva 2011., Državni zavod za statistiku, studeni 2012., Zagreb

Problem stanovništva Karlovačke županije također je u neravnomjerno naseljenom području jer su ruralni dijelovi, posebice spomenuti istočni i jugoistočni dio županije, slabije naseljeni i vidljiva je njihova daljnja depopulacija koja dovodi do potpune napuštenosti pojedinih naselja, odnosno do potpune negativne strukture stanovnika pojedinih općina.

Jedinica lokalne samouprave (JLS)	Opće kretanje stanovništva (2016./2006.)	Jedinica lokalne samouprave (JLS)	Opće kretanje stanovništva (2016./2006.)
Draganić	104,08	Netretić	94,63
Duga Resa	100,19	Bosiljevo	94,19
Josipdol	99,89	Lasinja	92,42
Barilović	99,67	Generalski Stol	91,58
Žakanje	98,85	Vojnić	89,76
Karlovac	98,54	Ribnik	87,51
Ogulin	98,51	Slunj	86,77
Kamanje	98,31	Plaški	85,5
Rakovica	97,67	Krnjak	85,12
Ozalj	96,73	Cetingrad	80,36
Tounj	95,34	Saborsko	75,19

Tablica 6: Indeks kretanja stanovništva prema gradovima/općinama u Karlovačkoj županiji., Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, 2018., Zagreb

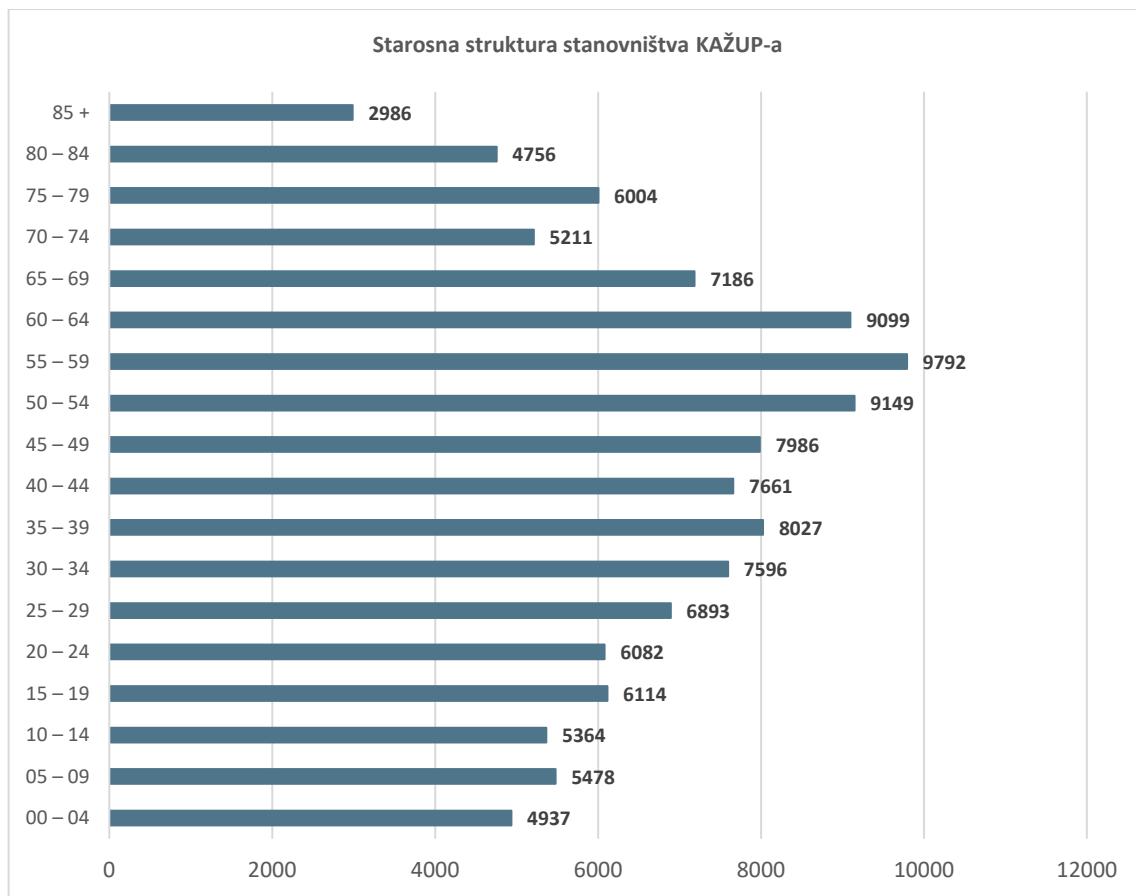
2.2. Struktura stanovništva Karlovačke županije

Kontinuirano smanjenje broja stanovništva u Karlovačkoj županiji logično dovodi do promjena u samoj strukturi stanovništva, posebno izražavajući neke negativne trendove.

Prema posljednjim dostupnim podacima (*DZS, Procjena stanovništva iz 2016. godine, 2018., Zagreb*) u ukupnom stanovništvu udio žena iznosio je 51,4 %, odnosno 61.853 žena, dok je udio muškaraca iznosio 48,6 % odnosno 58.468 muškaraca. Udio žena u Karlovačkoj županiji tek

neznatno je veći od prosjeka u RH za 0,1% (*DZS, Procjena stanovništva iz 2016. godine, 2018., Zagreb*).

Što se tiče starosne strukture stanovništva, u Karlovačkoj županiji primjetan je daljnji negativni trend starenja stanovništva. Indeks starenja kao i koeficijent starenja stanovništva Karlovačke županije rastao je u periodu od popisa stanovništva te ukazuje da je stanovništvo zašlo u proces starenja. Indeks starenja iznosio je 160,97 (*DZS, Procjena stanovništva iz 2016. godine, 2018., Zagreb, autorov izračun*), a ukoliko je indeks veći od 40% to govori da je stanovništvo određenog područja zašlo u proces starenja. Također, koeficijent starenja iznosio je 29,3 % (*DZS, Procjena stanovništva iz 2016. godine, 2018., Zagreb, autorov izračun*), a smatra se kad koeficijent prijeđe vrijednost od 12%, stanovništvo je određenog područja zašlo u proces starenja. Prosječna starosna dob u Karlovačkoj županiji iznosila je 44 godine i prema dostupnim podacima to je čini trećom najstarijom županijom u Republici Hrvatskoj. Iako je starenje stanovništva negativan demografski proces koji je već nekoliko desetljeća primjetan u većini zemalja EU-a, pa tako i u Hrvatskoj, Karlovačka županija u ovom pokazuje značajno negativne trendove koji dovode i dovodit će sve više do ostalih društveno-ekonomskih posljedica.

Slika 4: Prikaz strukture stanovnika Karlovačke županije prema dobi, Državni zavod za statistiku, prosinac 2017., Zagreb

Iako ne postoje noviji podaci o strukturi stanovništva prema razini obrazovanja, može se zaključiti da su pozitivni trendovi nastavljeni i dalje. Stanje strukture stanovništva Karlovačke županije prema stupnju obrazovanja znatno je poboljšano u odnosu na 2001. godinu. Problem ostaje i dalje relativno visok udio NKV radnika, od toga u ukupnom broju stanovništva starijeg od 15 godina udio stanovništva bez škole iznosio je 2,5 %, a udio stanovništva s nezavršenom osnovnom školom 9,5

%. Udio NKV radnika od 36,1 % u ukupnom broju stanovnika odražava se na negativne trendove razvoja gospodarstva i zapošljavanja u županiji te zahtijeva dodatne mjere i programe kako bi se poboljšala struktura stupnja obrazovanja stanovništva. Primjetan je također i porast udjela osoba za završenim tercijarnim obrazovanjem, no još uvjek ispod prosjeka EU-a i Hrvatske.

Stupanj obrazovanja	Broj stanovnika	%
bez škole	2.767	2,5
nezavršena OŠ	10.632	9,5
OŠ	26.842	24,1
KV/VKV (3 godišnja)	32.238	28,9
SSS (4 godišnja)	24.250	21,7
VŠS	6.491	5,8
VSS	7.435	6,7
magisterij, doktorat	406	0,4
nepoznato	508	0,4

Tablica 7: Struktura stanovništva prema završenom stupnju obrazovanja, DZS, Popis stanovništva 2011., Zagreb

3. GOSPODARSTVO KARLOVAČKE ŽUPANIJE

3.1. Opća gospodarska kretanja u Karlovačkoj županiji

Opći gospodarski pokazatelji u Karlovačkoj županiji pokazuju uglavnom pozitivne trendove posljednjih godina. Na području Karlovačke županije posluje oko 2.000 trgovackih društava, a gospodarsku sliku dopunjuje i oko 1.800 obrta koji djeluju (*Hrvatska obrtnička komora, Statističke informacije, lipanj 2018., Zagreb*). No, na razini broja poduzetnika i obrtnika, posljednjih godina primjetan je pad broja istih.

Prema posljednjim dostupnim podacima primjetan je blagi pad broja DOO-ova, no također i rast JDOO-ova kao jednostavnijeg i jeftinijeg oblika poslovanja. Statistika također pokazuje da se nastavlja negativan trend smanjivanja broja obrtnika u Karlovačkoj županiji, koji čini prema posljednjim dostupnim podacima nešto manje od polovice ukupnog broja poduzetnika – 46,6 % (*Hrvatska obrtnička komora, Statističke informacije lipanj 2018., Zagreb*.)

	j.d.o.o.		d.o.o.		ostali oblici		obrt		ukupno	
Gospodarstvo KAŽUP-a	540	13,6 %	1.546	39,0 %	32	0,8 %	1.849	46,6 %	3.967	100 %

Tablica 8: Aktivna trgovacka društva prema pravno ustrojbenim oblicima i aktivni obrti, Hrvatska obrtnička komora, Statističke informacije 2018., lipanj 2018., Zagreb

Prema posljednjim podacima u gospodarstvu Karlovačke županije (*Financija i DZS, obrada: HGK Županijska komora Karlovac, 2017., Karlovac*) ostvaruje se:

- 2,2 % bruto domaćeg proizvoda Republike Hrvatske (2016. godina),
- 1,4 % ukupnog prihoda poduzetnika Republike Hrvatske,
- 1,7 % dobiti nakon oporezivanja poduzetnika Republike Hrvatske,
- 1,9 % ukupnog broja zaposlenih kod poduzetnika Republike Hrvatske,
- 1,7 % ukupnog broja poduzetnika Republike Hrvatske,
- 1,5 % ukupnog izvoza poduzetnika Republike Hrvatske,
- 1,3 % ukupnog uvoza poduzetnika Republike Hrvatske .

Struktura poduzetnika prema veličini (broju zaposlenih) govori da je u Karlovačkoj županiji u 2017. godini poslovalo 1.841 mikro poduzetnika s udjelom od 88,0 % u ukupnom broju. Malih poduzetnika poslovalo je 224, srednje velikih 22, dok je velikih poduzetnika bilo 6.

Opis	Ukupno	Poduzetnici po veličini			
		mikro	mali	srednji	veliki
Broj poduzetnika	2.093	1.841	224	22	6
(udio u %)	100,0	88,0	10,7	1,0	0,3
Broj zaposlenih	16.886	4.792	5.789	2.255	4.050
(udio u %)	100,0	28,4	34,3	13,3	24,0
Ukupni prihodi, tis. kn	9.487.985	1.583.302	2.983.352	1.788.983	3.132.348
(udio u %)	100,0	16,7	31,4	18,9	33,0
Ukupni rashodi	8.859.148	1.508.359	2.844.530	1.687.311	2.818.948
(udio u %)	100,0	17,0	32,1	19,0	31,9
Dobit nakon oporezivanja	689.419	121.752	152.375	96.740	318.552
(udio u %)	100,0	17,7	22,1	14,0	46,2

Tablica 9: Struktura poduzetnika prema veličini u Karlovačkoj županiji u 2017. godini, FINA, obrada: HGK Županijska komora Karlovac

Što se tiče poslovanja poduzetnika, prema posljednjim dostupnim podacima u 2017. godini ostvarili su ukupne prihode u vrijednosti od 9,49 milijardi kuna i ukupne rashode u vrijednosti od 8,86 milijardi kuna. Nakon pada ukupnog prihoda u 2009. i 2010. godini u sljedećim godinama poduzetnici Karlovačke županije bilježe rast ukupnog prihoda, pa tako i u 2017. godini za 6,9%. Ostvarena vrijednost ukupnog prihoda u 2017. godini za 21,7 % veća je u odnosu na ostvarenje iz pretkrizne 2008. godine.

Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Karlovačke županije			
	2016.	2017.	Indeks 2017./2016.
Broj poduzetnika	(2.027)	2.093	103,3
Broj zaposlenih	15.992	16.886	105,6
Ukupni prihodi (tis. kn)	8.874.186	9.487.985	106,9
Ukupni rashodi (tis. kn)	8.100.525	8.859.148	109,4
Dobit prije oporezivanja (tis. kn)	975.381	831.191	85,2
Gubitak prije oporezivanja (tis. kn)	201.719	202.354	100,3
Porez na dobit (tis. kn)	168.821	141.330	83,7
Dobit razdoblja (tis. kn)	806.048	689.419	85,5
Gubitak razdoblja (tis. kn)	201.208	201.912	100,3
Konsolidirani financijski rezultat (tis. kn)	604.840	487.507	80,6
Izvoz (tis. kn)	2.320.436	2.068.294	89,1
Uvoz (tis. kn)	1.150.195	1.494.251	129,9
Trgovinski saldo (tis. kn)	1.170.241	574.043	49,1
Investicije u novu dugotrajnu imovinu (tis. kn)	308.871	393.883	127,5

Prosječne mjesecne neto plaće po zaposlenom (u kn)	4.844	4.890	100,9
---	-------	-------	-------

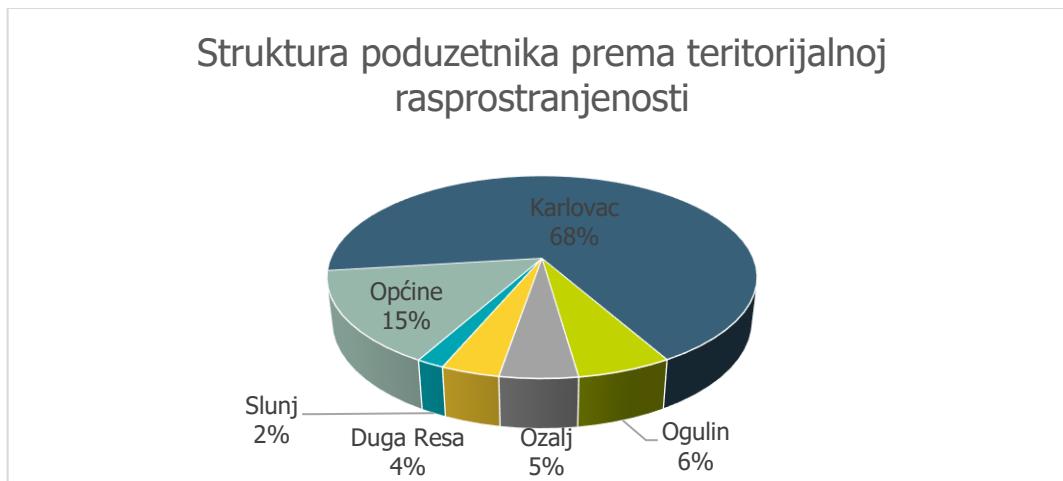
Tablica 9: Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Karlovačke županije, Fina, obrada HGK Županijska komora Karlovac

U strukturi ukupnog prihoda 2,01 milijardi kuna ili 21,8 % odnosi se na prihode ostvarene prodajom na inozemnom tržištu. Ostvaren je izvoz 10,9 % po vrijednosti manji nego godinu ranije, a ostvarilo ga je 359 poduzetnika ili 17,2 % ukupnog broja poduzetnika. Na stranim tržištima kupljeno je robe u vrijednosti od 1,49 milijardi kuna ili 29,9 % više te je time ostvaren vanjskotrgovinski suficit u vrijednosti od 574 milijuna kuna.

Od ukupnog broja poduzetnika njih 1.413 (67,5 %) poslovalo je s dobiti koja je ostvarena u vrijednosti od 689,2 milijuna kuna ili 14,5 % manje nego 2016. godine. U isto vrijeme gubitak razdoblja ukupne vrijednosti od 201,9 milijuna kuna iskazalo je 680 poduzetnika (32,5 %). Takvim odnosom konsolidirani financijski rezultat ostvaren u vrijednosti od 487,5 milijuna kuna 19,4 % manji je nego godinu ranije (*Gospodarska kretanja u Karlovačkoj županiji, HGK Županijska komora Karlovac, ožujak 2018.*).

Teritorijalna raspoređenost poduzetnika po gradovima i općinama ukazuje na visoku koncentraciju broja poduzetnika, a time i ostvarenih rezultata u gradovima. Od ukupnog broja poduzetnika Karlovačke županije njih 1.694 ili 80,9 % registrirano je u gradovima te se na njih odnosi 85,1 % ostvarene vrijednosti županijskog ukupnog prihoda i 84,3 % ukupno zaposlenih.

Najveća je koncentracija poduzetnika u gradu Karlovcu (1.093) koji su u 2017. godini ostvarili ukupne prihode u vrijednosti od 6,52 miliarde kuna. Karlovački je ukupni prihod za 3,55 milijardi kuna veći nego onaj koji zajedno ostvaruju svi ostali županijski gradovi i općine (*Gospodarska kretanja u Karlovačkoj županiji, HGK Županijska komora Karlovac, ožujak 2018.*).

Slika 5: Struktura poduzetnika prema teritorijalnoj rasprostranjenosti, Fina, obrada: HGK Županijska komora Karlovac

U strukturi gospodarstva županije prema djelatnostima najveći broj poduzetnika od ukupnog broja, njih 478 (22,8 %), bavi se djelatnošću trgovine na veliko i malo, slijede prerađivačka industrija s 368 poduzetnika (17,6 %), stručne znanstvene i tehničke djelatnosti s 262 poduzetnika (12,5 %) te građevinarstvo s 231 poduzetnikom (11,0 %). Posljednjih godina bilježi se porast broja poduzetnika iz djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane kojih je u 2017. godini poslovalo 184 (8,8 %), kao i u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu kojih je bilo 143 (6,8 %).

Prema udjelima u rezultatima poslovanja, najznačajnije su gospodarske grane prerađivačka industrija, trgovina, graditeljstvo te prijevoz i skladištenje koje ostvaruju 88 % ukupnog prihoda županijskog gospodarstva.

Sve najznačajnije djelatnosti ostvarile su povećanje ukupnog prihoda u 2017. godini. Najveće nominalno povećanje ukupnog prihoda u odnosu na prethodnu godinu, za 200,8 milijuna kuna ili 3,8 %, ostvareno je u prerađivačkoj industriji, što je nastavak kontinuitete rasta nakon 2010. godine. Djelatnost trgovine na veliko i malo u Karlovačkoj županiji 2017. ostvarila je ukupni prihod u vrijednosti od 1,49 milijardi kuna, što je 6,8 % više u odnosu na prethodnu godinu i nastavak pozitivnih kretanja započetih u 2015. kada je ostvaren prvi rast ukupnog prihoda nakon 2008. godine. Nakon stagnacije u 2013. godini djelatnost građevinarstva ostvaruje kontinuirani godišnji rast ukupnih ukupnog prihoda pa je i njezino ostvarenje u 2017. godini u vrijednosti od 1,09 milijardi kuna za 17,9 % veće nego godinu ranije.

Unutar prerađivačke industrije prema ostvarenom ukupnom prihodu najznačajnije su grane proizvodnja hrane i pića, proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, proizvodnja strojeva i uređaja, proizvodnja proizvoda od gume i plastike, prerada drva i proizvoda od drva, proizvodnja tekstila i ostale.

Što se tiče obrtništva u Karlovačkoj županiji, prevladavaju obrti u uslužnim djelatnostima (čine više od 40 % svih obrta u KAŽUP-u), kao i obrti u ugostiteljstvu i trgovini.

CEH	broj	%
Proizvodno zanatstvo	229	12,30 %
Uslužno zanatstvo	750	40,10 %
Ugostiteljstvo i turizam	265	14,20 %
Trgovina	243	13,00 %
Prijevoz osoba i stvari	136	7,30 %
Ribarstvo, marikultura i poljodjelstvo	99	5,30 %
Frizeri, kozmetičari, njega tijela, fitness	146	7,80 %
UKUPNO (% u RH)	1868	2,4%

Tablica 10: Aktivni obrti prema cehovima za lipanj 2016., Hrvatska obrtnička komora, Statističke informacije 2016., Zagreb

Turistička djelatnost u Karlovačkoj županiji posljednjih godina bilježi pozitivne rezultate i rast. Posljednjih godina primjetan je značajan porast turističkog prometa, posebno stranaca koji u strukturi značajno premašuju broj domaćih turista. Od ukupno ostvarenih 332.991 turističkih dolazaka u Karlovačku županiju 92,5 % ili 308.040 čine strani turisti, dok od ukupno ostvarenih 565.298 noćenja na strane turiste otpada 91,9 % odnosno 519.566 noćenja. Karlovačka je županija u 2017. g. u odnosu na godinu prije bilježila povećanje turističkih dolazaka od 19,4 % i 21,2 % više ostvarenih noćenja. Posljednjih nekoliko godina intenzivno se ulagalo u kvalitetu i proširenje smještajnih kapaciteta, različite razvojne projekte i posebno ruralni turizam te u kapacitete oko Plitvičkih jezera (općina Rakovica).

God.	2007. 1)	2008. 1)	2009. 1)	2010. 3)	2011. 3)	2012. 3)	2013. 3)	2014. 3)	2015. 3)	2016. 3)	2017.
Dolasci	160.958	164.883	161.277	163.754	165.450	186.517	195.971	207.876	245.000	278.965	332.991
Noćenje	272.977	278.808	269.419	282.083	269.291	303.522	324.039	331.126	395.348	466.432	565.298

Tablica 11: Dolasci i noćenje ukupnih turista u Karlovačkoj županiji, DZS, 2017., Zagreb

Poljoprivredna djelatnost značajna je gospodarska djelatnost za ruralna područja Karlovačke županije s obzirom na to da je ukupno 33.523 ha poljoprivrednog zemljišta na prostoru županije. Iako prihodi od poljoprivredne djelatnosti čine značajan dio prihoda županije, podaci govore kako se smanjuje ukupan broj poljoprivrednika. U 2017. godini u odnosu na posljednju godinu došlo je do smanjenja broja poljoprivrednih subjekata za 1,8 %, odnosno za 104 subjekta, uglavnom OPG-a. U samoj strukturi subjekata većinu čine OPG-ovi (97,1 %), a u tek manjoj mjeri tu su i ostali, uglavnom trgovačka društva i obrti. Poljoprivredne zadruge u zanemarivoj mjeri još uvijek postoje u županiji.

	2016.	2017.
Obiteljsko gospodarstvo	5.750	5.656
Obrt	45	44
Trgovačko društvo	108	104
Zadruga	19	14
Ostali	3	3
Ukupno	5.925	5.821

Tablica 12: Upisnik poljoprivrednika za 2016. i 2017. godinu prema pravnoj strukturi, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, 2017. i 2018., Zagreb

Najčešći problemi koji se javljaju u početku i tijekom unaprjeđenja poljoprivredne proizvodnje neriješeni su imovinsko-pravni odnosi te usitnjenost zemljišta prilikom okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta, financiranje proizvodnje, marketing, distribucija i skladištenje proizvoda. Povoljni prirodni uvjeti za razvoj govedarstva, ovčarstva, kozarstva, pčelarstva, akvakulture, kao i intenzivni razvoj voćarsko-vinogradarske proizvodnje i povrtlarstva na određenim lokacijama samo su neke od prednosti županije u cilju razvoja i unaprjeđenja poljoprivrede.

3.2. Poslovna infrastruktura i potpora poduzetništvu

Kako bi se osigurao daljnji razvoj gospodarstva u Karlovačkoj županiji, JLS-ovi (Karlovačka županija, gradovi i općine), kao i potporne institucije i udruženja (Javna ustanova Regionalna razvojna agencija Karlovačke županije, HGK Županijska komora Karlovac, HOK Karlovačke županije) provode različite programe i mjere za poticanje razvoja gospodarstva.

Na području Karlovačke županije trenutno ima 15 poduzetničkih/poslovnih zona koje su definirane prostornim planovima na ukupnoj površini od 349,60 hektara. Ukupna je popunjenošt zona prema posljednjim dostupnim podacima 29 % od postojeće površine, što ostavlja oko 70 % teritorija slobodnim za nove investitore, odnosno predstavlja velik potencijal za nove investicije koje mogu proizvesti nova radna mjesta i dobit u Karlovačkoj županiji.

PODUZETNIČKE ZONE		
	Površina zone	Slobodno za uha
Poduzetnička zona Gornje Mekušje	10,27	8,00
Poduzetnička zona Ogulin	130,00	90,00
Industrijska zona Gornje Taborište	22,00	10,00
Zona malog gospodarstva	10,00	10,00
Poduzetnička zona Lug	48,10	19,00
Gospodarska zona Belajska Vinica	1,70	1,70
Poduzetnička zona Donje Mrzlo Polje; Mrežničko	11,60	11,60
Gospodarska zona Gornje Mrzlo Polje Mrežničko	3,85	3,85
Gospodarska zona Mrežnički Brig	16,00	13,00
Gospodarska zona Šeketino Brdo I	3,54	0,59
Gospodarska zona Šeketino Brdo II	1,80	1,80
Radna zona Maletići	15,60	15,60
Gospodarsko-proizvodna zona Kolarić	9,00	9,00
Gospodarska zona Krnjak i Krnjački Grabovac	24,37	20,77
Poslovna industrijska zona Bosiljevo	41,77	34,50
UKUPNO:	349,60	249,41

Tablica 13: Popis poslovnih zona u Karlovačkoj županiji, Karlovačka županija – vaš poslovni partner, HGK Županijska komora Karlovac, 2018.

U okviru godišnjeg programa poticanja razvoja gospodarstva Karlovačka županija, kao i gradovi u Karlovačkoj županiji, dodjeljuje bespovratne potpore i subvencije poduzetnicima (usmjerenе na poduzetnike početnike, žene poduzetnice, potpore za uvođenje sustava upravljanja kvalitetom, povećanje konkurentnosti za proizvodne i neproizvodne djelatnosti).

HGK Županijska komora Karlovac provodi program Razvojnog centra – poduzetničkog inkubatora za poduzetnike početnike. Poduzetnici početnici Razvojnog centra mogu dobiti na korištenje

opremljene uredske prostore u HGK Županijskoj komori Karlovac veličine od 12 do 23 četvorna metra po povoljnim uvjetima na tri godine, dok su prvu godinu oslobođeni plaćanja najma.

Poduzetnici početnici imaju i mogućnost korištenja mjere za samozapošljavanje preko HZZ-a PU Karlovac. Potpore za samozapošljavanje državne su potpore koje se dodjeljuju nezaposlenim osobama koje se odluče na pokretanje vlastitog posla, a prijavljene su u evidenciju Zavoda.

Iako postoji potpora poduzetnicima početnicima, Karlovačka županija jedina je županija u Republici Hrvatskoj koja nema službenu registriranu poduzetničku potpornu instituciju (PPI) pri Ministarstvu poduzetništva niti je županija uključena u aktivnosti razvoja Mreže PPI-ova i izgradnje njihovih kapaciteta. Time Karlovačka županija propušta značajnu pomoć pri izgradnji usluga prema poduzetnicima.

4. TRŽIŠTE RADA KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Napomena: Tržište rada sjevernog dijela Karlovačke županije (što uključuje i grad Karlovac odnosno najgušće naseljena područja županije) i Grada Zagreba u velikoj je mjeri povezano i zbog toga u mnogim analizama i usporedbama teško je dobiti precizne podatke koji se odnose na pokazatelje samo za Karlovačku županiju. Tržište rada, prema prihvaćenoj definiciji, smatra se područjem na kojem su ljudi spremni dnevno migrirati u većem broju kako bi radili. Iako ne postoje statistički podaci (jer se ne mjeri zaposlenost prema boravištu, već prema mjestu rada), iskustveno je poznato kako su mnogi stanovnici Karlovačke županije zaposleni u gradu Zagrebu. Upravo ta dnevna migracija na posao jedno je od najznačajnijih obilježja tržišta rada Karlovačke županije i ostavlja snažan utjecaj na ukupnu sliku radne snage Karlovačke županije. U kontekstu razvojnih mjera i projekata može se promatrati kao snaga, ali i kao slabost, ovisno o postavljenim ciljevima.

4.1. Zaposlenost u Karlovačkoj županiji

Nakon godina posljedica od gospodarske recesije koja je prvo zahvatila svijet pa zatim i Hrvatsku, tržište rada Karlovačke županije oporavljalo se gotovo osam godina. Od trenutka kada je došlo do pada broja zaposlenih u Karlovačkoj županiji s 41.158 zaposlenih u 2008. godini na 38.913 zaposlenih u 2009., zaposlenost se s godinama nastavila smanjivati do posljednje zabilježene godine, 2017., kad je primijećen ipak značajniji rast u broju zaposlenih. Prema posljednjim dostupnim podacima (*Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, broj osiguranika, lipanj 2018., Zagreb*) u Karlovačkoj županiji bilo je registrirano 35.014 zaposlenih osoba što je rast od 2,2 %, odnosno 771 osobe u odnosu na posljednju godinu.

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Zaposleni KAŽUP	38.913	36.437	35.806	34.893	34.619	34.454	33.786	33.697	34.243	35.014

Tablica 14: Broj zaposlenih prema godinama u Karlovačkoj županiji, Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, broj osiguranika, lipanj 2018., Zagreb,

Uspoređujući s Republikom Hrvatskom, zaposleni u Karlovačkoj županiji čine 2,25 % od ukupnog broja zaposlenih, a Karlovačka županija na 15. je mjestu po broju zaposlenih u odnosu na druge županije i Grad Zagreb.

Prema strukturi zaposlenih, većina ih je zaposlena kod pravnih osoba (više od 4/5 zaposlenih) te kod obrtnika. Sukladno kretanjima u broju obrta, tako dolazi i do smanjivanja u broju zaposlenih kod obrtnika prema godinama.

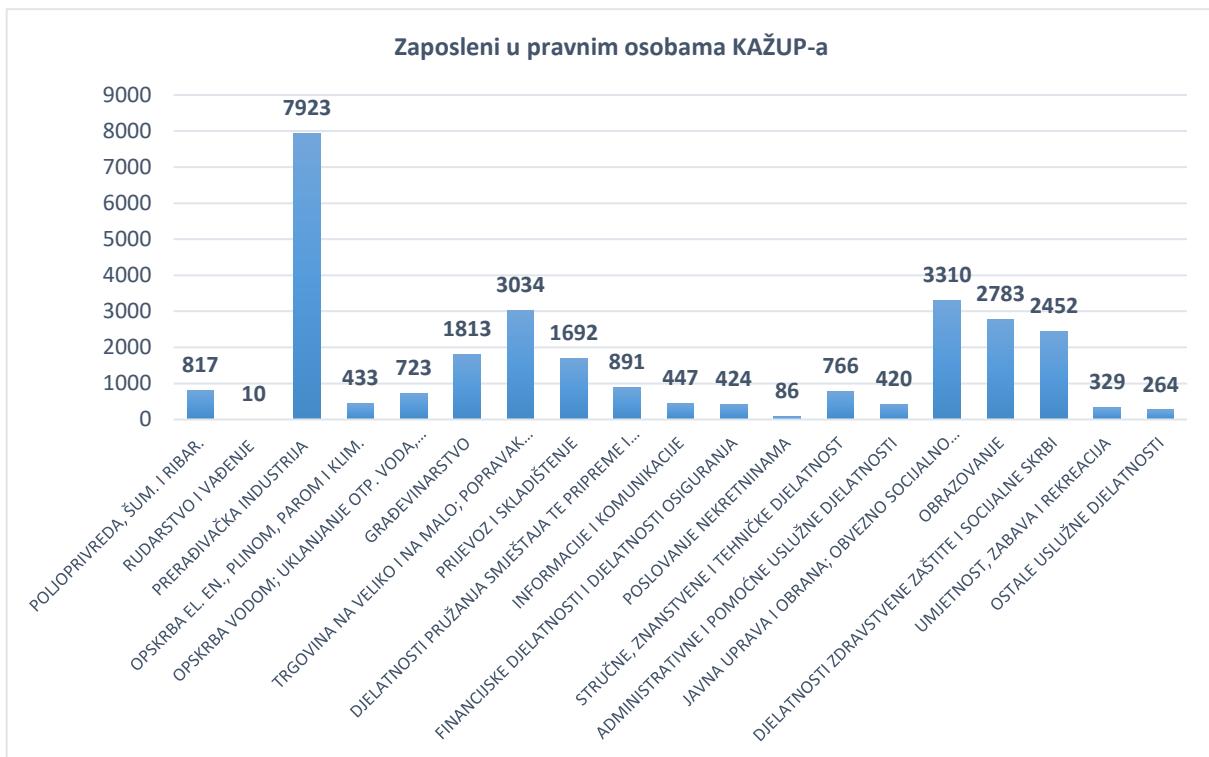
	Pravnih osoba	Fizičkih osoba	Obrtnici	Poljoprivredničari	Samostalne djel.	Ostali	Ukupno
Broj	29059	3717	1467	367	298	106	35.014
%	83,0	10,6	4,2	1,0	0,9	0,3	100

Tablica 15: Struktura zaposlenih prema tipu poslodavca u 2018. godini, Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, broj osiguranika, lipanj 2018., Zagreb

Prema spolnoj strukturi zaposlenih vidljivo je da je zaposleno više muškaraca (18.960, odnosno 54,15 %) u odnosu na žene (16.054, odnosno 45,85 %). Zanimljivo je da je u 2018. godini zabilježeno 89 osoba korisnika starosnih mirovina koji rade do polovice punog radnog vremena.

Što se tiče strukture zaposlenih prema djelatnostima (kod pravnih osoba), sukladno gospodarskim trendovima vidljivo je da je najviše zaposlenih u djelatnosti prerađivačke industrije, svaki četvrti zaposleni u Karlovačkoj županiji, odnosno 27,7 % zaposlenih. U privatnom sektoru najviše je zaposlenih još u djelatnosti trgovine, zatim građevine te djelatnosti prijevoza i skladištenja.

Pogledamo li podatke za javni sektor, možemo vidjeti da ih je najviše zaposleno u javnoj upravi i obrani, zatim u sektoru obrazovanja te u sektoru zdravstva i socijalne skrbi.

Slika 6: Prikaz strukture zaposlenih kod pravnih osoba prema djelatnostima u Karlovačkoj županiji u 2017. godini, DZS, srpanj 2018.

4.2. Plaće u Karlovačkoj županiji

Prema posljednjim podacima prosječna neto plaća u Karlovačkoj županiji iznosila je 5.310,00 HRK, što je za 6,8 %, odnosno 386,00 HRK manje od prosjeka Hrvatske (*Podaci za 2016. godinu neto plaće, DZS*).

Bez obzira na negativna kretanja na tržištu rada Karlovačke županije u posljednjih osam godina, prosječna neto plaća u Karlovačkoj županiji rasla je svake godine prosječnom stopom od više od 2 %.

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Neto plaće KAŽUP	4.484	4.876	5.077	5.119	5.249	5.303	5.275	5.246	5.244	5.310

Tablica 16: Podaci o neto plaći u Karlovačkoj županiji, DZS, 2018., Zagreb

4.3. Nezaposlenost u Karlovačkoj županiji

U posljednjih 10 godina, što obuhvaća godine gospodarske krize i postepenog oporavka, primjetna je dugogodišnja visoka brojka nezaposlenih pri čemu se broj nezaposlenih nije značajno smanjivao sve do 2014. godine. Od 2015. godine započinje značajan pad prosječnog broja registriranih nezaposlenih u Karlovačkoj županiji, s time da je stopa smanjenja broja nezaposlenih bila najveća upravo u 2017. godini – 24,7 % ili 1.941 nezaposlena osoba manje nego 2016. godine (*Godišnji izvještaj 2017. godina, HZZ PU Karlovac*).

Prema posljednjim podacima za 2017. godinu, prosječan broj registriranih nezaposlenih osoba u županiji iznosio je 5.931 osobu (*Godišnji izvještaj 2017. godina, HZZ PU Karlovac*). Ubrzani trend smanjivanja broja nezaposlenih nastavlja se i u 2018. godini.

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Nezaposleni KAŽUP	10.815	11.462	11.894	11.280	11.331	11.478	10.781	9.592	7.872	5.931

Tablica 17: Podaci o registriranoj nezaposlenosti u Karlovačkoj županiji, HZZ PU Karlovac, 2018., Karlovac

Što se tiče prosječne stope nezaposlenosti, u 2017. godini je u Karlovačkoj županiji ona iznosila 14,7 %, što je u odnosu na 2016. godinu smanjenje od 4,1 postotna boda. Ako uspoređujemo s prosječnom stopom nezaposlenosti na razini Republike Hrvatske, koja je u 2017. godini iznosila 11,6 %, vidimo kako je prosječna stopa nezaposlenosti u Karlovačkoj županiji i dalje iznad prosjeka, i to za 3,1 postotni bod.

Broj nezaposlenih u Karlovačkoj županiji čini 2,9 % svih registriranih nezaposlenih, a Karlovačka je županija 11. prema broju nezaposlenih u odnosu na duge županije i Grad Zagreb.

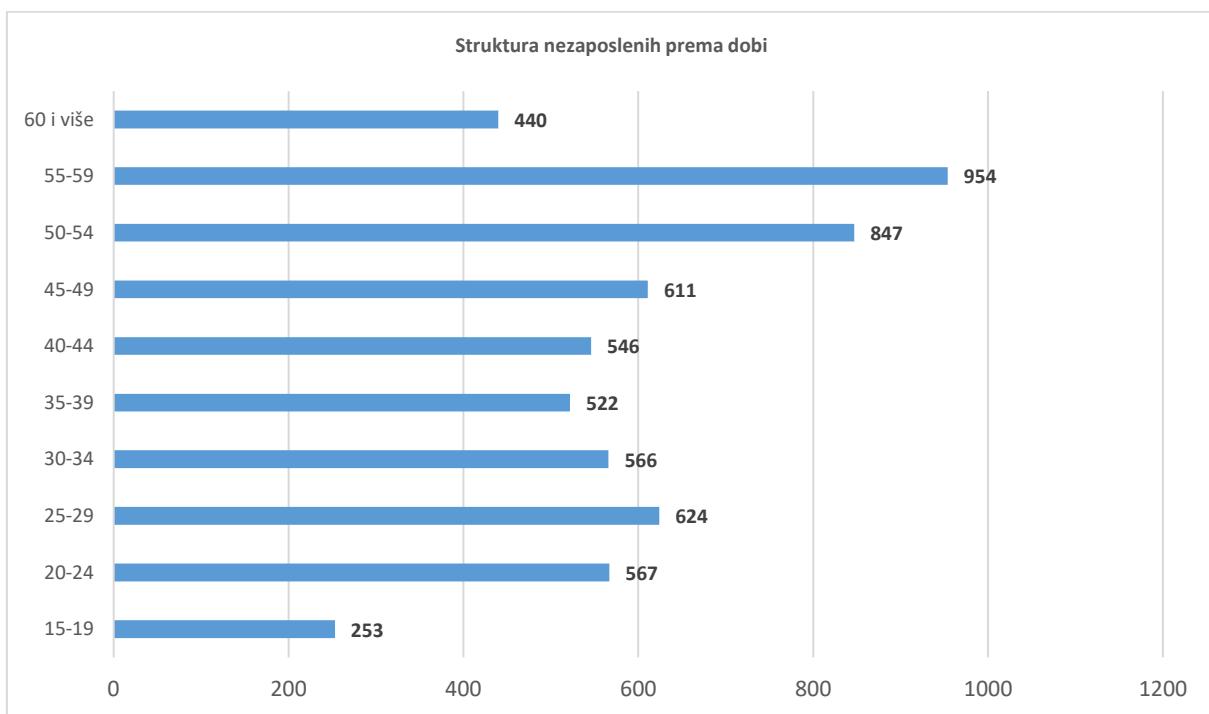
Promatramo li podatke o prosječnom broju nezaposlenih osoba po ispostavama, uočavamo kako sve ispostave Karlovačke županije bilježe pad broja nezaposlenih.

Ispostava	2016.	2017.	UDIO 2017.
Karlovac	3.162	2.317	39,1%
Duga Resa	1.376	1.029	17,3%
Ogulin	1.584	1.184	20,0%
Ozalj	410	304	5,1%
Slunj	1.024	874	14,7%
Vojnić	316	223	3,8%

Tablica 18: Registrirana nezaposlenost u Karlovačkoj županiji prema ispostavama HZZ-a, HZZ-a PU Karlovac, 2018., Karlovac

Ubrzanim padom registrirane nezaposlenosti u Karlovačkoj županiji mijenja se struktura nezaposlenih osoba, primarno pojačavajući negativne trendove. Ako promatramo spolnu strukturu, smanjio se prosječan broj i muškaraca i žena, no smanjenje broja nezaposlenih muškaraca bilo je veće od smanjenja broja žena. Ukupan broj nezaposlenih muškaraca iznosio je 2.466 odnosno 41,6 %, a broj nezaposlenih žena 3.464 odnosno 58,4 %. (*Godišnji izvještaj 2017. godina, HZZ PU Karlovac*).

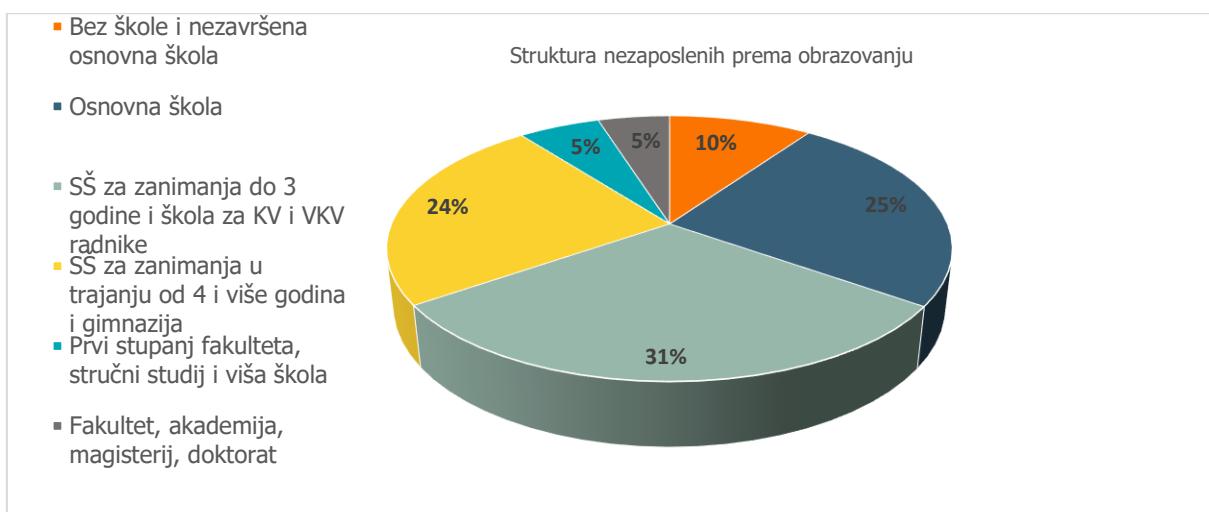
Što se tiče kretanja nezaposlenosti prema dobi, prosječni se broj nezaposlenih u Karlovačkoj županiji smanjio u svim dobним skupinama. Najznačajnije postotno smanjenje prosječnog broja nezaposlenih zabilježeno je kod dobne skupine mladih 15-19 godina od 33,2 %. Nasuprot tome, kod najstarije dobne skupine bilježimo postotno najmanje smanjenje od 13,6 % u Karlovačkoj županiji. To posljedično dovodi do povećavanja udjela osoba starije radne dobi u ukupnoj strukturi nezaposlenih osoba. (*Godišnji izvještaj 2017. godina, HZZ PU Karlovac*).

Slika 7: Struktura nezaposlenih osoba prema dobi u Karlovačkoj županiji u 2017. godini, HZZ PU Karlovac, 2018., Karlovac

Struktura nezaposlenih prema završenom obrazovanju također pokazuje negativne trendove. Iako broj nezaposlenih pada u svim kategorijama, vidljivo je da je prosječan udio slabije obrazovanih veći u prosjeku nego u RH. Ako uspoređujemo udjele razina obrazovanja nezaposlenih osoba u RH i

Karlovačkoj županiji, možemo vidjeti kako Karlovačka županija ima veći udio osoba sa završenom osnovnom školom za 4,5 postotna boda te sa srednjom školom za zanimanja u trajanju od 4 i više godina i gimnazija za 4,0 postotna boda, dok su s manjim udjelom u odnosu na RH zastupljeni fakultet, akademija, magisterij i doktorat za 3,6, odnosno nezaposlene osobe razine obrazovanja prvog stupnja fakulteta, stručnog studija i više škole za 0,8 postotnih bodova (*Godišnji izvještaj 2017. godina, HZZ PU Karlovac*).

Slika 8: Struktura nezaposlenih osoba prema obrazovanju u Karlovačkoj županiji u 2017. godini, HZZ PU Karlovac, 2018., Karlovac

U Karlovačkoj županiji u 2017. godini prosječno je trajanje nezaposlenosti iznosilo 347 dana ili 11,6 mjeseci. Karlovačka županija imala je u 2017. godini, kao i 2016. i 2015. godini, drugo najduže (nakon Sisačko-moslavačke županije) prosječno trajanje nezaposlenosti u Hrvatskoj (*Godišnji izvještaj 2017. godina, HZZ PU Karlovac*).

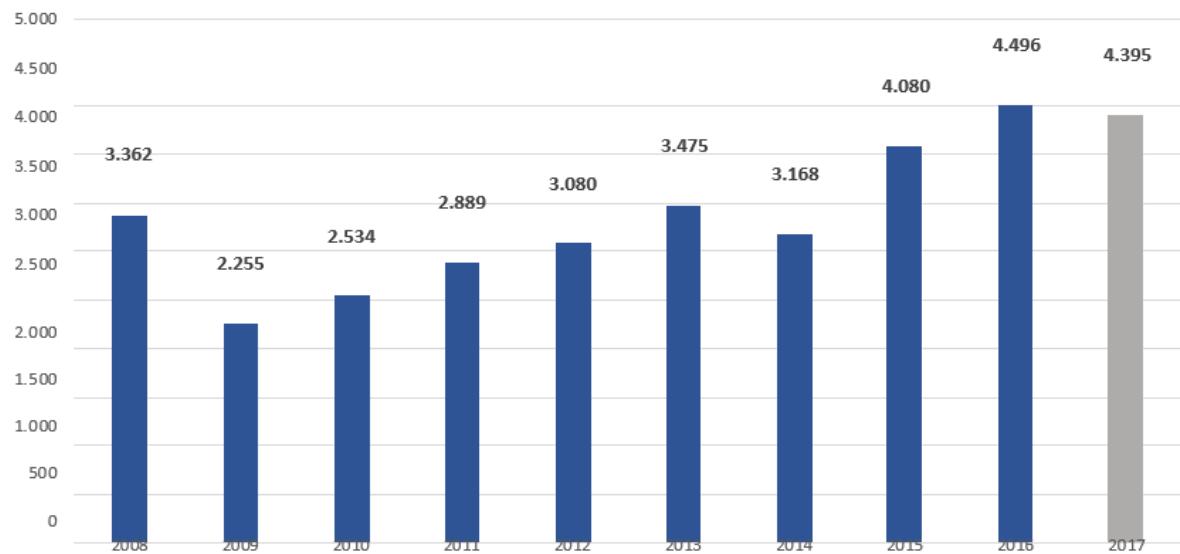
4.4. Potražnja na tržištu rada Karlovačke županije

Rastom gospodarskih aktivnosti, kao i otvaranjem tržišta rada u državama EU-a što je posljedično dovelo do većih migracija stanovništva, u posljednje tri godine u Karlovačkoj županiji raste i potražnja za radnicima u Karlovačkoj županiji .

Iz dosad obrađenih podataka vidljivo je da je smanjenje nezaposlenosti (odnosno gubitak potencijalne radne snage) znatno veće od zapošljavanja u Karlovačkoj županiji. Razloge tome možemo naći u dva uzroka: prvo, broj se nezaposlenih smanjuje ne samo zbog zapošljavanja u lokalnoj sredini, već i zbog migracija te izlaska iz radne snage (mirovina), i drugo, dolazi do nedostatka traženih radnika, odnosno nemogućnosti nekih poslodavaca u Karlovačkoj županiji da pronađu adekvatnu radnu snagu. S obzirom na demografska kretanja, ovaj posljednji problem postat će sve izraženiji u nadolazećim godinama.

Na temelju postojećih podataka (podaci HZZ-a PU Karlovac o traženim radnicima) možemo vidjeti da posljednjih godina raste ponuda slobodnih radnih mjesta. U 2017. godini objavljeno je 4.395

traženih radnih mesta , što je neznatno smanjenje od 101 prijave u odnosu na prethodnu godinu, no i povećanje za 315 prijava, odnosno 7,7 % u odnosu na dvije prethodne godine.

Slika 9: Prijavljene potrebe za radnicima u HZZ-u PU Karlovac u razdoblju 2008. – 2017. g., HZZ PU Karlovac, 2018., Karlovac

Promatrajući potražnju radnika prema djelatnostima, može se vidjeti da je najveća potražnja za radnicima u onim djelatnostima koja i zapošljavaju najviše radnika. Prerađivačka industrija čini 17,6 % svih potreba za radnicima, kao i djelatnost ugostiteljstva, trgovine i građevinarstva. Što se tiče potrebe za radnicima u javnom sektoru, najizraženija je potražnja u sektoru obrazovanja te zdravstva i socijalne skrbi.

Djelatnost	2017.	
	Broj	%
POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	101	2,30%
PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	775	17,60%
OPSKRBA ELEKTRIČNOM EN., PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA	18	0,40%
OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, GOS. OTPADOM TE DJEL. SANACIJE OKOLIŠA	48	1,10%
GRADEVINARSTVO	403	9,20%
TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	407	9,30%
PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	127	2,90%
DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	459	10,40%
INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE	41	0,90%
FINANSIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA	19	0,40%
POSLOVANJE NEKRETNINAMA	2	0,00%
STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	161	3,70%
ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI	114	2,60%
JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE	441	10,00%
OBRAZOVANJE	595	13,50%
DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI	562	12,80%
UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA	25	0,60%
OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI	95	2,20%
DJELATNOSTI KUĆANSTAVA KAO POSLODAVACA; DJELATNOSTI KUĆANSTAVA KOJA PROIZVODE RAZLIČITU ROBU I OBAVLJAJU RAZLIČITE USLUGE ZA VLASTITE POTREBE	2	0,00%

Tablica 19: Prijavljene potrebe za radnicima u 2017. godini prema djelnostima, HZZ PU Karlovac, 2018., Karlovac

Najtraženija zanimanja putem HZZ-a PU Karlovac u 2017. godini na području Karlovačke županije bila su: konobar/konobarica (309), radnik/radnica u održavanju (280), medicinska sestra/medicinski tehničar (144), radnik/radnica na proizvodnoj liniji (138), prodavač/prodavačica (120), čistač/čistačica (114), kuhar/kuharica (92), učitelj/učiteljica razredne nastave, osnovna škola (92), odgojitelj/odgojiteljica predškolske djece (84), vozač/vozačica teretnog vozila (76) (*Godišnji izvještaj 2017. godina, HZZ PU Karlovac*).

5. OBRAZOVANJE U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJI

5.1. Osnovna obilježja odgojno-obrazovnog sektora u Karlovačkoj županiji

Obrazovanje u kontekstu razvoja ljudskih potencijala važno je zbog dvije stvari: odgoja i obrazovanja za osobni rast svakog stanovnika Karlovačke županije, kao i obrazovanja za tržište rada, odnosno stjecanje znanja i vještina potrebnih na tržištu rada, posebno lokalnim gospodarstvenicima. U tom kontekstu izrađena je ova analiza stanja.

Kao što je već naglašeno, struktura stanovništva Karlovačke županije prema stupnju obrazovanja pokazuje ispodprosječne rezultate u odnosu na RH, u smislu da Karlovačka županija pripada županijama s najvišim udjelom osoba bez ikakvog obrazovanja.

U Karlovačkoj županiji nastava se organizira u ukupno 13 srednjih škola (s Glazbenom školom), 18 županijskih i 11 gradskih osnovnih škola s Centrom za odgoj i obrazovanje djece i mladeži koji u programima srednje škole obrazuje učenike s teškoćama u razvoju.

Odlukom Ministarstva znanosti i obrazovanja RH Tehnička škola Karlovac imenovana je Regionalnim centrom kompetentnosti (RCK) za dva podsektora: strojarstvo te elektrotehnika i računarstvo, a Trgovačko-ugostiteljska škola partner je Ugostiteljskoj školi Opatija u podsektoru turizma i ugostiteljstva. RCK je mjesto izvrsnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u kojem se, uz osnovnu djelatnost strukovnog obrazovanja koja obuhvaća i provedbu učenja temeljenog na radu, obavlja također osposobljavanje i usavršavanje i drugih djelatnosti koje pridonose poboljšanju kvalitete strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te njegove prilagodbe potrebama gospodarstva i tržišta rada.

5.2. Predškolski odgoj u Karlovačkoj županiji

U Karlovačkoj županiji provodi se i predškolski odgoj kroz 32 institucije (vrtića). Potražnja za mjestima u vrtićima u posljednjih desetak godina u Karlovačkoj županiji značajno raste, bez obzira na negativne demografske trendove (smanjenje broja djece). Razlozi su takvome trendu, prema recentnijim istraživanjima, sve starija populacija baka i djedova koji nisu u fizičkoj mogućnosti čuvati djecu, povećana želja roditelja za ranom socijalizacijom djece kroz predškolske ustanove, kao i profesionalna karijera roditelja koja dovodi do dužeg vremena provedenog na poslu.

Podaci o broju djece upisane u vrtić/predškolske ustanove govori o rastu broja upisane djece. U posljednjoj školskoj godini (2017./2018.) ukupan broj upisane djece u predškolski program iznosio je 3.055 što je neznatno manje u odnosu na prošlu godinu, no i dalje se radi o visokom broju djece u odnosu na posljednjih deset godina.

2008./2 009.	2009./2 010.	2010./2 011.	2011./2 012.	2012./2 013.	2013./2 014.	2014./2 015.	2015./2 016.	2016./2 017.	2017./2 018.
2.488	2.791	2.939	3.002	2.647	3.083	3.062	3.105	3.354	3.055

Tablica 20: Broj djece u predškolskim programima u Karlovačkoj županiji, DZS, 2018., Zagreb

Na području Karlovačke županije posljednjih godina investirano je u obnovu i izgradnju dodatnih kapaciteta u vrtićima upravo kako bi se osigurala dovoljna mjesta za svu djecu. Osim institucionalnih/javnih vrtića, pojavljuju se privatni vrtići, kao i neka alternativna rješenja za čuvanje djece (poput usluge u okviru projekta Ženske grupe Korak). Nepostojanje dovoljnog kapaciteta u dječjim vrtićima otežava mogućnost zapošljavanja roditeljima i njihovu fleksibilnost na tržištu rada, a osobito su ovime pogodjene žene.

5.3. Osnovnoškolsko obrazovanje u Karlovačkoj županiji

Depopulacija Karlovačke županije dovodi svake godine do sve manjeg broja djece koja upisuju osnovnu školu. Prema posljednjim podacima u školskoj godini 2017./2018. osnovnu školu pohađalo je 8.470 učenika u Karlovačkoj županiji, što je smanjenje za 1,0 % na godišnjoj razini. Pad broja učenika kontinuiran je godinama i trendovi govore da će se i nastaviti u narednim godinama.

2008./20 09.	2009./20 10.	2010./20 11.	2011./20 12.	2012./20 13.	2013./20 14.	2014./20 15.	2015./20 16.	2016./20 17.	2017./20 18.
9.631	9.565	9.326	9.105	8.910	8.864	8.787	8.661	8.564	8.470

Tablica 21: Broj djece u OŠ u Karlovačkoj županiji, DZS, 2018., Zagreb

Problem koji je pred osnovnim, ali i srednjim školama jest jednosmjenski rad jer nemaju sve škole organiziranu nastavu u jednoj smjeni, što će biti nužno prema EU direktivi do 2020. godine. Da bi se rad u jednoj smjeni mogao organizirati u svim školama, potrebna su ulaganja u dogradnju postojećih ili izgradnju novih školskih objekata. Jednosmjenski rad omogućio bi organizaciju produženog boravka u većem broju škola.

5.4. Srednjoškolsko obrazovanje u Karlovačkoj županiji

Srednjoškolsko obrazovanje važno je u kontekstu stjecanja vještina i znanja za tržište rada. Godinama postoji problem neusklađenosti upisnih kvota s potrebama lokalnog gospodarstva. Pad broja učenika u srednjim školama dodatno stvara probleme s obzirom na veći broj ponuđenih upisnih kvota od broja učenika.

Prema posljednjim podacima u školskoj godini 2017./2018. srednje škole pohađalo je 4.300 učenika, što je smanjenje za manje od 1% na godišnjoj razini, no ipak kontinuirani trend koji je vidljiv.

2008./2 009.	2009./2 010.	2010./2 011.	2011./2 012.	2012./2 013.	2013./2 014.	2014./2 015.	2015./2 016.	2016./2 017.	2017./2 018.
5.033	4.918	4.811	4.922	5.016	4.911	4.820	4.555	4.334	4.300

Tablica 22: Broj učenika u SŠ u Karlovačkoj županiji, DZS, 2018., Zagreb

5.5. Visokoškolsko obrazovanje u Karlovačkoj županiji

Veleučilište u Karlovcu kao jedina javna visokoškolska ustanova na području Karlovačke županije obrazuje studente u sljedećim programima: Ugostiteljstvo, Lovstvo i zaštita prirode, Strojarstvo, Mehatronika, Sigurnost i zaštita, Sestrinstvo, Tekstilstvo i Prehrambena tehnologija, kao i specijalističkim studijima: Poslovno upravljanje, Strojarstvo te Sigurnost i zaštita. Veleučilište iz godine u godinu bilježi porast broja studenata te je poticanje njegova razvoja vrlo važna mjera u cilju promjene obrazovne strukture stanovništva županije.

Studenti iz Karlovačke županije osim Veleučilišta u Karlovcu pohode i druga sveučilišta u Hrvatskoj i inozemstvu. Zbog blizine grada Zagreba Zagrebačko Sveučilište najčešći je odabir studenata. Posljednjih nekoliko godina nakon godina rasta broja studenata iz Karlovačke županije njihov broj počeo je blago padati. U prošloj školskoj godini 2017./2018. ukupno je studiralo 3.387 studenata s prebivalištem u Karlovačkoj županiji, što je blago smanjenje od 1,3% u odnosu na prethodnu godinu.

2008./2 009.	2009./2 010.	2010./2 011.	2011./2 012.	2012./2 013.	2013./2 014.	2014./2 015.	2015./2 016.	2016./2 017.	2017./2 018.
3.884	4.004	4.145	4.036	3.819	3.671	3.547	3.457	3.434	3.387

Tablica 23: Broj studenata iz Karlovačke županije, DZS, 2018., Zagreb

5.6. Preporuke za upisnu politiku

Kao i prethodnih godina, prisutan je problem neujednačenosti ponude i potražnje na lokalnom tržištu rada i gotovo nikakvi pomaci nisu napravljeni u odnosu na prethodnu analizu iz 2013. godine. Zbog nedovoljnog informiranja i poticanja upisivanja deficitarnih zanimanja razredni odjeli ostaju prazni, a dio strukovnih škola i dalje obrazuje učenike za zanimanja koja nisu tražena na tržištu rada. HZZ kontinuirano provodi analizu kretanja na tržištu rada s ciljem ukazivanja na nužnost promjena upisne politike. Analiza služi kao temelj prognoziranja potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima i temelji se na statističkim podacima i relevantnim pokazateljima o zapošljavanju nezaposlenih osoba prema obrazovnom programu koji su završile, podacima o nedostatku radnika pojedinih zvanja dobivenih anketom poslodavaca te kvalitativnih preporuka savjetnika stečenih iskustvom posredovanja pri zapošljavanju.

Obrazovni programi u kojima treba povećati broj upisanih i stipendiranih učenika ili studenata

Trogodišnji srednjoškolski

Zidar/zidarica	Mesar/mesarica
Tesar/tesarica	Kuhar/kuharica
Bravar;bravarica	Pekar/pekarica
Rukovatelj samohodnim građevinskim strojevima / rukovateljica samohodnim građevinskim strojevima	Soboslikar/soboslikarica
Tokar/tokarica	Stolar/stolarica
Limar/limarica	Autolimar/autolimarica
Instalater grijanja i klim. / instalaterka grijanja i klim.	Strojobravar/strojobravarica
Vodoinstalater/vodoinstalaterka	Klesar/klesarica*
Elektromehaničar/elektromehaničarka	Alatničar/alatničarka
Autolakirer/autolakirerica	Fasader/fasaderka*
Keramičar-oblagač/keramičarka-oblagačica	Armirač/armiračica*
Staklar/staklarica*	Krovopokrivač/krovopokrivačica
Konobar/konobarica	Elektroinstalater/elektroinstalaterka

Četverogodišnji srednjoškolski

Zdravstveno-lab. tehničar / zdravstveno-lab. tehničarka*	Farmaceutski tehničar / farmaceutska tehničarka*
--	--

Stručni studij

Građevinarstvo*	Informatika*
-----------------	--------------

Sveučilišni studij

Medicina*	Medicinska biokemija*
Farmacija*	Matematika*
Kemija*	Strojarstvo*
Logopedija*	Rehabilitacija*
Elektrotehnika*	Njemački jezik*
Računarstvo*	Fizika*
Informatika*	Biologija*
Građevinarstvo*	

Obrazovni programi u kojima treba smanjiti broj upisanih i stipendiranih učenika ili studenata

Trogodišnji srednjoškolski

/ /

Četverogodišnji srednjoškolski

Poslovni tajnik / poslovna tajnica	Hotelijersko-turistički tehničar / hotelijersko-turistička tehničarka
Tehničar za računalstvo / tehničarka za računalstvo	Ekonomist/ekonomistica
Turističko-hotelijerski komercijalist / turističko-hotelijerska komercijalistica	Tehničar nutricionist / tehničarka nutricionistica
Fizioterapeutski tehničar / fizioterapeutska tehničarka	Ekološki tehničar / ekološka tehničarka
Veterinarski tehničar / veterinarska tehničarka	Poljoprivredni tehničar fitofarmaceut / poljoprivredna tehničarka fitofarmaceutkinja
Drvodjeljski tehničar – dizajner / drvodjelska tehničarka – dizajnerica	Prehrambeni tehničar / prehrambena tehničarka
Grafički dizajner / grafička dizajnerica	Tehničar za željeznički promet / tehničarka za željeznički promet

Stručni studij

Ugostiteljstvo (Ekonomija)	Zaštita na radu
Lovstvo i zaštita prirode	Prehrambena tehnologija

Sveučilišni studij

Ekonomija*	
------------	--

Tabela 24: Preporuke za upisnu politiku za 2018. godinu, HZZ, 2018.. Zagreb

5.7. Obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje

U Karlovačkoj županiji osim ustanova za redovno obrazovanje postoji devet ustanova za obrazovanje odraslih. Iako je izbor programa znatno povećan unatrag nekoliko godina postoje mogućnosti širenja dodatnih, tržištu rada Karlovačke županije potrebnih programa. Problem velikog broja nezaposlenih i neadekvatno obrazovanih radnika, odnosno bez vještina i znanja potrebnih lokalnom gospodarstvu, tim je veći što ne postoji svjesnost o potrebama cjeloživotnog učenja i usavršavanja kao ni interes za obrazovnim programima, dok gospodarstvo i tržište rada zahtijevaju sve više stručne i obrazovane radne snage.

HZZ u okviru mjera za poticanje zapošljavanja nudi mogućnosti stručnog osposobljavanja, prekvalifikacije i usavršavanja u obrazovnim ustanovama kako bi se osposobilo za zanimanja koja su trenutno tražena na tržištu rada.

Anketa o obrazovanju odraslih jest istraživanje kojim se prikupljaju podaci o sudjelovanju odraslih osoba u obrazovanju, osposobljavanju i učenju unutar konteksta cjeloživotnog učenja. Od ispitanika koji su sudjelovali u istraživanju 30,2 % izjavilo je da su 12 mjeseci prije provedbe ankete sudjelovali u nekom obliku obrazovanja ili učenja (formalno ili neformalno obrazovanje). Prema prikupljenim podacima sedam od deset ispitanika (69,8 %) izabranih u uzorak nisu sudjelovali ni u formalnom ni u neformalnom obrazovanju. Što se tiče sudjelovanja prema oblicima učenja, udio sudionika u formalnom obrazovanju jest 3,6 %, dok se veći dio (28,3 %) odlučio za neformalno obrazovanje. U tom su razdoblju gotovo svi ispitanici (91,2 %) pokušali nešto naučiti s namjerom poboljšanja znanja tijekom slobodnog vremena, odnosno informalnim učenjem.

Stopi sudjelovanja ispitanika u cjeloživotnom učenju prema tipovima učenja iz 2016. godine govore da je u formalnom obrazovanju sudjelovalo 3,94 %, neformalnom obrazovanju 29,48 % te u informalnom 91,85 %. Također podaci govore da što je viši stupanj završenog obrazovanja, to je veća participacija u cjeloživotnom učenju (VSS – 57,2 % dok OŠ i niže – 6,5 %).

6. SOCIJALNA SKRB U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJI

Socijalne usluge sve su aktivnosti, mjere i programi namijenjeni sprječavanju, prepoznavanju i rješavanju problema i poteškoća pojedinaca, obitelji, skupina i zajednica te poboljšanju kvalitete njihova života u zajednici, a pružaju se korisnicima u njihovoj obitelji i lokalnoj zajednici kao izvaninstitucijske usluge kroz organizacije civilnog društva, poput Ženske grupe Korak, ili kao institucijske usluge, koje provode centri za socijalnu skrb u Karlovačkoj županiji.

Ukupni demografski i ekonomski trendovi posljednjih godina uzrokuju i smanjivanje broja korisnika različitih socijalnih usluga zajamčenih Zakonom o socijalnoj skrbi.

Broj korisnika minimalne novčane naknade u padu je posljednje 3 godine u Karlovačkoj županiji. Prema posljednjim dostupnim podacima 2.277 je korisnika minimalne novčane naknade (za samce ili kućanstva) kojom je obuhvaćeno 4.832 osobe (*podaci Ministarstva demografije, socijalne politike i mladih, lipanj 2018., Zagreb*), što je smanjenje u odnosu na 2017. godinu za 5,5 % po broju naknada, odnosno za 5,6 % po broju obuhvaćenih osoba.

		2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Korisnici minimalne novčane naknade KAŽUP	Ukupno pomoći (samaca i obitelji)	2649	2663	2664	2455	2321
	Ukupno obuhvaćenih osoba	6583	5617	5632	5195	4911

Tablica 25: Kretanje broja korisnika minimalne novčane naknade, Ministarstvo demografije, socijalne politike i mladih, lipanj 2018., Zagreb

U odnosu na Republiku Hrvatsku broj minimalnih novčanih naknada u Karlovačkoj županiji čini 5,1 % svih isplaćenih naknada, odnosno 5,6 % svih obuhvaćenih osoba minimalnom novčanom naknadom. Karlovačka županija na sedmom je mjestu po broju isplaćenih naknada u Hrvatskoj, odnosno na šestom mjestu po broju obuhvaćenih osoba.

Što se tiče institucionalnih socijalnih usluga u Karlovačkoj županiji, najviše korisnika ima uslugu smještaja u udomiteljsku obitelj te smještaja u dom socijalne skrbi, kao i pomoći u kući. Osim navedenog, i socijalna usluga boravka koristi se u većoj mjeri u Karlovačkoj županiji.

Socijalne usluge (ukupno korisnika) KAŽUP	Pomoć u kući	326
	Psihosocijalna podrška	28
	Rana intervencija	5
	Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja (integracija)	19
	Boravak	137
	Smještaj u udomiteljsku obitelj djece i odraslih	355
	Smještaj u obiteljski dom djece i odraslih	22
	Smještaj u centar za pružanje usluga u zajednici	5
	Smještaj u dom socijalne skrbi za djecu i odrasle	287
	Organizirano stanovanje	42

Tablica 26: Kretanje broja korisnika socijalnih usluga prema tipu, Ministarstvo demografije, socijalne politike i mladih, lipanj 2018., Zagreb

I. II. III. IV.

SWOT/TOWS ANALIZA

7. SWOT ANALIZA

Na participativnom modelu kroz dvije radionice članovi VTR-a Karlovačke županije izrađivali su SWOT analizu za tri područja – gospodarstvo i tržište rada, obrazovanje te socijalne usluge i socijalno uključivanje.

SWOT – OBRAZOVANJE	
SNAGE	SLABOSTI
Raznovrsnost obrazovnih programa formalnog i neformalnog obrazovanja	Neujednačenost postojećih obrazovnih programa s potrebama tržišta rada
Postojeća dobra mreža obrazovnih ustanova po cijeloj županiji	Nedostatak strateškog usmjerenja (strateških dokumenata) što se tiče razvoja obrazovanja u KAŽUP-u
Postojeće Veleučilište i razvoj studentskih sadržaja u Karlovcu (studentski dom)	Manjak stručnih kadrova u strukovnih školama i trend sve veće rastućeg nedostatka kadrova u skoroj budućnosti
Postojanje i tradicija učeničkih domova u Karlovcu i Ogulinu	Dio obrazovnih ustanova ima rad u dvije smjene i bit će teško uvesti prilagodbu na rad u jednu smjenu
Bogato iskustvo pojedinih obrazovnih ustanova u izradi i provedbi projekata financiranih iz EU izvora	Nedovoljna informatička povezanost s drugim obrazovnim ustanovama i ostalim javnim institucijama
Postoje aktivnosti popularizacije/promidžbe deficitarnih zanimanja	Loše planiranje upisne politike i postavljanje upisnih kvota
Pokretanje regionalnog centra izvrsnosti	Neadekvatna promocija postojećih stipendijskih shema
	Nedostaju koordinacije obrazovnih institucija i gospodarstvenika u KAŽUP-u
	Kriteriji primanja stipendija mogu biti liberalniji/povoljniji
	Ne izrađuju se novi obrazovni programi koji su potrebni na lokalnom TR-u
PRILIKE	
Postojeća sredstva ESF-a za razvojne projekte u obrazovanju na lokalnoj razini	Loša demografska kretanja - smanjivat će se broj učenika u narednim godinama i dalje
Postojeće mogućnosti za poticanje mobilnosti obrazovnih dionika kroz Erasmus program	Potplaćenost obrazovnih djelatnika što dovodi do negativne selekcije
	Nemogućnost plaćanja obrazovnih kadrova za sudjelovanje u EU projektima dodatno
	Stalne promjene u obrazovnoj reformi i zakonskim propisima
	Sporost prilikom verifikacije novih obrazovnih programa

SWOT – SOCIJALNE USLUGE I SOCIJALNO UKLJUČIVANJE	
SNAGE	SLABOSTI
Iskusne i stabilne udruge koje pružaju socijalne usluge na području KAŽUP-a	Nedovoljna pokrivenost socijalnim uslugama posebno u manjim i ruralnim dijelovima županije

OCD-ovi imaju kapacitet za razvoj društvenog poduzetništva	Nedovoljna pristupačnost (institucija, poslovnih objekata)
Dobra suradnja između udruga i javnog sektora u području socijalnih usluga	Neujednačeno postupanje CZSS-a u županiji
Postoje socijalni programi za najugroženije u svim JL(R)PS-ovima u KAŽUP-u	Nedovoljna partnerska suradnja između javnih ustanova po pitanjima socijalnih programa i socijalnih davanja
Dobra mreža javnih ustanova socijalne skrbi u županiji s bogatim iskustvom	Trenutačna podkapacitiranost za proširenjem postojećih socijalnih usluga (pomoći kući) u KAŽUP-u
Velik broj stručnjaka u području socijalnih pitanja	Nedostatni broj osoba koje rade u socijalnoj skrbi
Trendovi smanjivanja broja korisnika minimalne novčane naknade u KAŽUP-u	Nedovoljno korištenje poticaja za zapošljavanje osoba s invaliditetom i previše administrativnih ograničenja poslodavcima
	Nesklonost promjenama u socijalnim programima i socijalnim uslugama
	Nerazvijeni volonterski programi za socijalne usluge
	Nepostojanje programa prekvalifikacije i obrazovanja odraslih prilagođenih potrebama osoba s invaliditetom
PRILIKE	PRIJETNJE
Mogućnosti financiranja novih usluga iz EU fondova	Nepovoljna zakonska regulativa u području socijalne skrbi
Korištenje poticanja volonterizma i Zakona o volonterima za razvoj socijalnih usluga	Starenje stanovništva kao negativan trend
Nove tehnologije za nove socijalne usluge (učinkovitije, jeftinije)	Postojeća struktura socijalnog sustava nespremna na promjene
Deinstitucionalizacija kao strateški cilj na razini RH	Loše programiranje ESF-a i drugih fondova (dostupni programi ne zadovoljavaju stvarne potrebe ciljnih skupina)
Poticanje socijalnog poduzetništva kroz strategiju, zakone te poticaje	Nepostojanje zakonske i fiskalne regulative u području društvenog poduzetništva i zadrugarstva
Nedostatak radne snage u RH povećava mogućnost zaposlenja skupinama u nepovoljnem položaju	Nedovoljno brzo i neažurno raspisivanje poziva za financiranje u domeni socijalne uključenosti otežava planiranje i provedbu projekata

SWOT – TRŽIŠTE RADA	
SNAGE	SLABOSTI
Povećana potražnja za radnom snagom u KAŽUP-u	Obrazovanje ne prati potrebe TR-a
Spremnost poslodavaca da ulože u obrazovanje i osposobljavanje radne snage	Radno sposobno stanovništvo nije spremno na CŽU i usavršavanje za TR
Spremnost poslodavaca da stipendiraju učenike i studente za deficitarna zanimanja	Obrazovna je struktura NO nepovoljna (nisko kvalificirani te suficitarni obrazovni programi)
Tradicija obrtništva u KAŽUP-u	Starosna je struktura NO-a nepovoljna (stariji i bolesni) što ne odgovara mogućnostima poslova koji se nude
Rast pojedinih djelatnosti i mogućnosti za rast (veće) plaće u tim djelatnostima – prerađivačka industrija i građevinarstvo	Nemogućnost stanovnika iz ruralnih dijelova županije za mobilnost zbog posla (ne postoje linije javnog prijevoza)
Geografski položaj županije pogodan za dnevnu mobilnost radne snage	Dio poslodavaca koristi rad na crno što stvara nelojalnu konkureniju
Postojeće poduzetničke zone	Spremnost dijela stanovnika/radnika da radi na crno
	Nedovoljno predškolskih ustanova
	Antipoduzetnička klima

	Percepција да znanje nije dovoljno за uspjeh
	Mladi nisu zapošljivi nakon obrazovanja (loš sustav praksi i mentorstva)
	Dio radnog stanovništva mora se brinuti o starijim članovima obitelji zbog nemogućnosti smještaja u dom
	Slaba vidljivost i razvijenost poduzetničkih potpornih usluga u županiji
PRILIKE	PRIJETNJE
Zapošljavanje azilanata i migranata kao nadomjestak za potražnju za radnom snagom	Zapošljavanje azilanata i migranata zbog smanjenja cijene rada ili socijalnih problema
Blizina ZG-a zbog mogućnosti rada	Otvaranje TR-a ostalih zemalja EU-a (Austrija, Slovenija)
EU fondovi kao mogućnosti za razvojne projekte u području TR-a	Negativni demografski trendovi starenja stanovništva
Nove tehnologije kao mogućnosti za razvoj TR-a	Loša porezna politika za dohodak (doprinosi, porezi)
Postojeći uspješni poduzetnici koji se mogu koristiti kao poslovni anđeli	Zapošljavanje po političkoj podobnosti na nacionalnoj razini
	Problematične javne nabave za dobivanje novih poslova

8. TOWS ANALIZA SA ZAKLJUČCIMA

TOWS analiza daje prikaz strateških opcija koje proizlaze iz analize stanja i SWOT analize. Prilikom primjene TOWS matrice koriste se kombinacije snaga i prilika, snaga i prijetnji, slabosti i prilika te slabosti i prijetnji. Na taj su način dani odgovori na pitanja: kako iskoristiti snage za iskorištavanje prilika, kako iskoristiti snage za izbjegavanje prijetnji, kako se mogu iskoristiti prilike s ciljem ublažavanja ili uklanjanja slabosti te kako umanjiti slabosti i izbjegći prijetnje.

Isto je prikazano u sljedećoj tablici:

	SNAGE	SLABOSTI
PRILOGE	Snage – Prilike (SO strategija – Max/Max) Građena na vlastitim potencijalima kako bi se realizrale pozitivne mogućnosti	Slabosti – Prilike (WO strategija – Min/Max) Korištenje pozitivnih trendova (prilika) za prevladavanje slabosti (problema, nedostataka)
PRIJETNJE	Snage – Prijetnje (Max/Min) Način iskorištavanja snaga da bi se smanjila izloženost prijetnjama (vanjskim faktorima na koje se ne može izravno utjecati)	Slabost – Prijetnje (WT strategija – Min/Min) Obrambena strategija umanjuvanja slabosti kako bi se smanjila izloženost vanjskim prijetnjama

Za potrebe izrade intervencijskog plana Strategije razvoja ljudskih potencijala TOWS analiza rađena je po tri ključna područja djelovanja: tržištu rada (zapošljavanju i mobilnosti radne snage), obrazovanju i socijalnom uključivanju.

8.1. TOWS – obrazovanje

1. Razviti suvremene nastavne programe temeljene na potrebama tržišta rada korištenjem ESF-a
2. Poboljšati uvjete i standard nastavnog osoblja s naglaskom na strukovno obrazovanje
3. Privući nove kvalitetne kadrove u strukovnom obrazovanju uključivanjem u projekte te koristeći finansijske stimulacije koje proizlaze iz sudjelovanja u projektima
4. Koristiti *slobodnu smjenu* za obrazovanje odraslih i slobodne aktivnosti
5. Razviti *e-maticu* i povezati je sa sustavima institucija radi kvalitetnije informiranosti o stanju na tržištu rada i obrazovanju
6. Poboljšati suradnju na relaciji obrazovanje – tržište rada uvažavanjem preporuka povezanih s deficitarnim zanimanjima
7. Unaprijediti sustav stipendiranja i kvalitetnije ga promovirati poslodavcima
8. Kvalitetnije iskoristiti potencijal Vijeća za tržište rada i intenzivirati umrežavanje institucija uključujući regionalni centar izvrsnosti
9. U većoj mjeri koristiti potencijale poslovnog sektora u području obrazovanja odraslih (uključivanjem stručnjaka iz poslovnog sektora u programe obrazovanja)

8.2. TOWS – socijalno uključivanje

1. Iskoristiti potencijal civilnog sektora u kreiranju socijalnih usluga
2. Poboljšati povezanost OCD-ova s institucijama u razvoju novih i poboljšanju postojećih socijalnih programa
3. Povećati dostupnost kvalitetnih socijalnih programa u svim dijelovima županije (posebno u manjim i ruralnim dijelovima)
4. Povećati socijalno uključivanje kroz zapošljavanje u sektoru društvenog poduzetništva i zadrugarstva, posebno u ruralnim krajevima županije
5. Povećati broj kvalitetnih obrazovnih programa temeljenih na potrebama poslodavaca za skupine u nepovoljnem položaju
6. Povećati broj i educiranost kadrova koji rade u području socijalne skrbi
7. Jačati i promovirati volonterske programe koji uključuju područje socijalnog uključivanja
8. Razvijati inovativne pristupe u području socijalnog uključivanja, posebno uz primjenu modernih tehnologija

8.3. TOWS – tržište rada

1. povezati obrazovanje/obrazovnu strukturu sa spremnosti poslodavaca da stipendiraju učenike/studente
2. potaknuti cjeloživotno učenje i prekvalifikaciju korištenjem EU fondova
3. smanjiti rad na crno izmjenom kriterija za ostvarivanje prava na socijalne pogodnosti (preraspodijeliti socijalna davanja radno sposobnih skupina na način da ih se potakne na radno aktiviranje preusmjerenjem sredstava poslodavcima u vidu poticaja za zapošljavanje)
4. osigurati tržišni pristup obrazovanju (povećati ulogu poslodavca u kreiranju obrazovnih programa usmjerenih prema stvarnim potrebama tržišta)
5. Osigurati olakšice poslodavcima za zapošljavanje deficitarnih zanimanja (promjene u poreznoj politici)
6. Kvalitetnija suradnja poslodavaca i škola u prezentiranju obrazovnih programa učenicima i roditeljima viših razreda osnovnih škola
7. Povećati dostupnost i informiranost o obrazovnim programima u području obrazovanja odraslih
8. Omogućiti brži i fleksibilniji model razvoja i verifikacije programa obrazovanja odraslih

I. II. III. IV.

**STRUKTURA STRATEGIJE
RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA
KARLOVAČKE ŽUPANIJE**

9. VIZIJA I MISIJA

Vizija razvoja ljudskih potencijala u Karlovačkoj županiji:

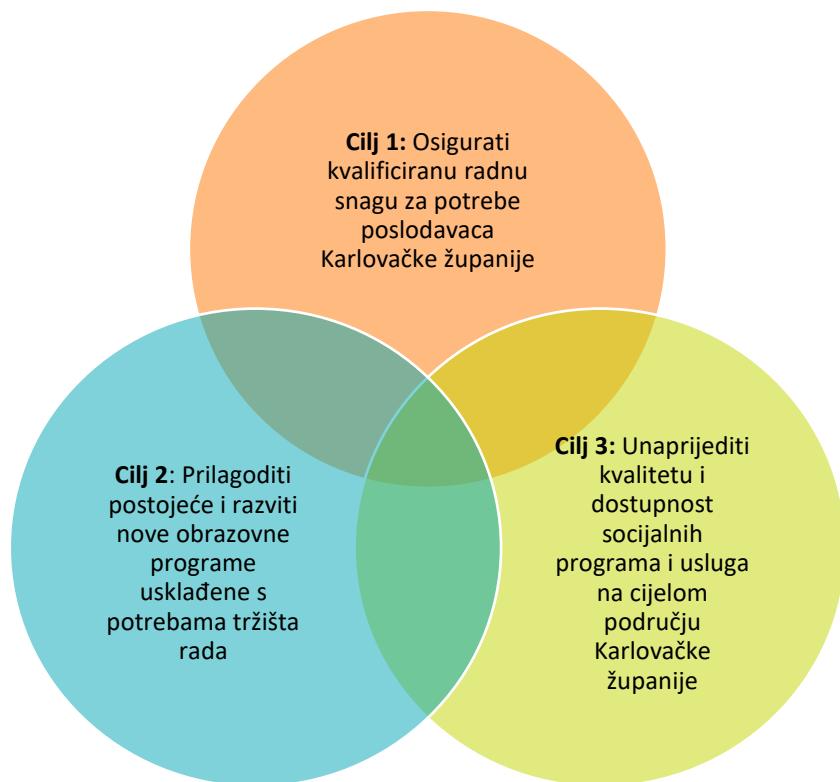
Sinergija obrazovanja, zapošljavanja i socijalnog uključivanja kao osnova gospodarstva i društvenog razvoja Karlovačke županije.

Misija (VTR-a) u razvoju ljudskih potencijala:

Primjena partnerskog pristupa u izgradnji i aktivnostima višeektorske mreže dionika za razvoj dinamičnog obrazovnog, poslovnog i socijalnog okruženja u Karlovačkoj županiji.

10. STRATEŠKI CILJEVI I MJERE

Ciljevi Strategije razvoja ljudskih potencijala Karlovačke županije:

STRATEŠKI CILJ 1: OSIGURATI KVALIFICIRANU RADNU SNAGU ZA POTREBE POSLODAVACA KARLOVAČKE ŽUPANIJE	STRATEŠKI CILJ 2 PRILAGODITI POSTOJEĆE I RAZVITI NOVE OBRAZOVNE PROGRAME USKLAĐENE S POTREBAMA TRŽIŠTA RADA	STRATEŠKI CILJ 3 UNAPRIJEDITI KVALitetu i dostupnost socijalnih programa i usluga na cijelom području Karlovačke županije	HORIZONTALNI CILJ: JAČANJE KAPACITETA VIJEĆA ZA TRŽIŠTE RADA
<i>1.1. Unaprjeđenje sustava stipendiranja učenika/studenata sukladno potrebama lokalnog tržišta rada</i>	<i>2.1. Razvoj novih programa obrazovanja usklađenih s potrebama poslodavaca</i>	<i>3.1. Iskoristiti potencijal civilnog sektora u kreiranju novih i širenju primjene postojećih mjera socijalnog uključivanja</i>	<i>H.1.Razvoj partnerskih odnosa unutar članova VTR-a</i>
<i>1.2. Povećana ravnoteža između ponude i potražnje na tržištu rada</i>	<i>2.2. Unaprjeđeno strukovno obrazovanje na razini Karlovačke županije</i>	<i>3.2. Razvoj i primjena inovativnih metoda, tehnika i alata za socijalno uključivanje</i>	<i>H.2.Jačanje kapaciteta za pružanje potpornih usluga dionicima u području razvoja ljudskih potencijala</i>
<i>1.3. Unaprjeđenje sustava poticaja za zapošljavanje svih skupina nezaposlenih osoba (socijalne mjere usmjeriti u poticaje za zapošljavanje)</i>	<i>2.3. Poboljšani kadrovska kapaciteti za razvoj i provedbu obrazovnih programa na svim razinama</i>	<i>3.3. Razvoj programa cjeloživotnog učenja prilagođenih pojedinim skupinama u nepovoljnem položaju</i>	
<i>1.4. Osiguravanje visoke razine mobilnosti radne snage u Karlovačkoj županiji</i>	<i>2.4. Osigurani kvalitetni materijalni uvjeti za provedbu obrazovnih programa</i>	<i>3.4. Osigurana zapošljivost i socijalna uključenost skupina u nepovoljnem položaju i stanovnika ruralnih krajeva županije kroz razvoj društvenog poduzetništva i zadružarstva</i>	
	<i>2.5. Poboljšana mobilnost i "otvorenost" u sustavu obrazovanja</i>		
	<i>2.6. Razvoj ključnih vještina potrebnih na tržištu rada u svim fazama obrazovnog procesa</i>		

10.1. Strateški cilj 1: Osigurati kvalificiranu radnu snagu za potrebe poslodavaca Karlovačke županije

STRATEŠKI CILJ	Osigurati kvalificiranu radnu snagu za potrebe poslodavaca Karlovačke županije
Opis	Kako bi se održao gospodarski rast i porast broja zaposlenih u Karlovačkoj županiji koji je prisutan proteklih godina, nužno je usmjeriti dodatne resurse u mjeru koje će osiguravati dovoljan broj kvalificirane radne snage za poslodavce u Karlovačkoj županiji.
Mjere	1.1. Unaprjeđenje sustava stipendiranja učenika/studenata sukladno potrebama lokalnog tržišta rada 1.2. Povećana ravnoteža između ponude i potražnje na tržištu rada 1.3. Unaprjeđenje sustava poticaja za zapošljavanje svih skupina nezaposlenih osoba (socijalne mjere usmjeriti u poticaje za zapošljavanje) 1.4. Osiguravanje visoke razine mobilnosti radne snage u Karlovačkoj županiji
Pokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> Povećan broj zaposlenih u KAŽUP-u za 2,5 % do 2024. godine
Izvori provjere	<ul style="list-style-type: none"> DZS, HZMO

Mjera 1.1.	Unaprjeđenje sustava stipendiranja učenika/studenata sukladno potrebama lokalnog tržišta rada
	AKTIVNOSTI <ul style="list-style-type: none"> <i>1.1.1. Formirati stipendijsku shemu kroz partnerstvo javnog i privatnog sektora</i> <i>1.1.2. Povećati razinu informiranosti učenika i roditelja o dostupnosti stipendija za deficitarna zanimanja</i>
Nositelj:	Karlovačka županija, Upravni odjel za školstvo
Izvori sredstava:	JLRS, privatna sredstva poslodavaca, ESF
Ciljana skupina:	Učenici završnih razreda osnovnih škola, učenici srednjih strukovnih (deficitarnih) zanimanja, studenti deficitarnih studijskih programa
Pokazatelj:	<ul style="list-style-type: none"> <i>Povećan broj stipendiranih učenika i studenata za deficitarna zanimanja za 50 % do 2024. godine</i>

Mjera 1.2.	Povećana ravnoteža između ponude i potražnje na lokalnom tržištu rada
	AKTIVNOSTI <ul style="list-style-type: none"> <i>1.2.1. Osigurati kvalitetne uvjete za prekvalifikaciju radnika za potrebe lokalnog tržišta rada (organizacijski, programski i informativno)</i> <i>1.2.2. Povećati uključenost lokalnih poslodavaca u razvoj i provedbu obrazovnih programa (redovnih programa obrazovanja i programa CŽU-a)</i> <i>1.2.3. Jačanje transverzalnih vještina skupina u nepovoljnem položaju na tržištu rada s ciljem kvalitetnije pozicije na lokalnom tržištu rada</i> <i>1.2.4. Razvoj i verifikacija programa obrazovanja odraslih temeljenih na standardima zanimanja i kvalifikacija</i>
Nositelj:	HZZ PU Karlovac
Izvori sredstava:	JLRS, ESF, MRMS, MDSPM

Ciljana skupina:	Nezaposlene osobe, osobe u riziku od gubitka posla, osobe s niskom razinom kvalifikacija, osobe u nepovoljnem položaju na tržištu rada
Pokazatelj:	<ul style="list-style-type: none"> <i>Smanjen broj registriranih nezaposlenih osoba za 15 % do 2014., posebno osoba u nepovoljnem položaju na tržištu rada</i>

Mjera 1.3.	Unaprjeđenje sustava poticaja za zapošljavanje svih skupina nezaposlenih osoba (socijalne mjere usmjeriti u poticaje za zapošljavanje)
	AKTIVNOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> <i>1.3.1. Povećati razinu informiranosti poslodavaca o aktivnim mjerama poticanja zapošljavanja i dostupnim olakšicama</i> <i>1.3.2. Unaprijediti podršku samozapošljavanju kroz potporne aktivnosti poduzetnicima početnicima</i> <i>1.3.3. Destimulirati rad "na crno" informiranjem o sustavu poticaja za (samo)zapošljavanje i potpornom podrškom pri pokretanju i stabilizaciji poslovanja</i> <i>1.3.4. Kroz VTR i GSV utjecati na izmjene zakonske regulative s ciljem povećanja poticaja i olakšica za zapošljavanje te povećanje fleksibilnosti u sustavu poticaja i olakšica (uključujući financiranje operativnih troškova kod poduzetnika početnika)</i>
Nositelj:	HZZ PU Karlovac
Izvori sredstava:	JLRS, HZZ – MAPZ, ESF, vlastita sredstva članova VTR-a (volonterski rad)
Ciljana skupina:	Poslodavci na području KAŽUP-a, poduzetnici početnici
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> <i>Povećano zapošljavanje/samozapošljavanje osoba u nepovoljnem položaju na tržištu rada za 10 % do 2024. godine</i>

Mjera 1.4.	Osiguravanje visoke razine mobilnosti radne snage u Karlovačkoj županiji
	AKTIVNOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> <i>1.4.1. Utjecati na povećanje kvota za strane radnike na temelju potreba lokalnih poslodavaca</i> <i>1.4.2. Osigurati programe obrazovanja za potrebe lokalnog tržišta rada namijenjene stranim državljanima</i> <i>1.4.3. Utjecati na kvalitetniju povezanost javnim prijevozom unutar županije i između županija (i grada Zagreba) kako bi se povećala mobilnost stanovnika depriviranih područja županije</i>
Nositelj:	HZZ PU Karlovac
Izvori sredstava:	JLRS, privatna sredstva poslodavaca, ESF
Ciljana skupina:	Strani radnici, stanovnici KAŽUP-a iz ruralnih područja
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> <i>Smanjena registrirana nezaposlenost u JLS-ovima s najnižom stopom razvijenosti za 15 %</i> <i>Povećana kvota stranih radnika za KAŽUP poslodavce za 20 % do 2024. godine</i>

10.2. Strateški cilj 2: Prilagoditi postojeće i razviti nove obrazovne programe usklađene s potrebama tržišta rada

STRATEŠKI CILJ 2	Prilagoditi postojeće i razviti nove obrazovne programe usklađene s potrebama tržišta rada
Opis	S obzirom na to da postojeći sustav obrazovanja ne osigurava u potpunosti stjecanje kompetencija potrebnih primarno lokalnom tržištu rada jer se nedovoljno brzo osuvremenjuju i obrazovna ponuda i obrazovni programi, zaključeno je kako je potrebno uložiti dodatne napore kako bi se obrazovni sustav, koji uključuje redovno obrazovanje te obrazovanje odraslih, uskladio s potrebama koje se javljaju na lokalnom tržištu rada, uz istovremeno snažnije preventivno djelovanje u smislu poboljšanja praćenja potreba na tržištu rada kako bi se mogla osigurati pravovremena reakcija.
Mjere	<p>2.1. Razvoj novih programa obrazovanja odraslih usklađenih s potrebama poslodavaca</p> <p>2.2. Unaprjeđeno strukovno obrazovanje na razini Karlovačke županije</p> <p>2.3. Poboljšani kadrovski kapaciteti za razvoj i provedbu obrazovnih programa na svim razinama</p> <p>2.4. Osigurani kvalitetni materijalni uvjeti za provedbu obrazovnih programa</p> <p>2.5. Poboljšana mobilnost i "otvorenost" u sustavu obrazovanja</p> <p>2.6. Razvoj ključnih vještina potrebnih na tržištu rada u svim fazama obrazovnog procesa</p>
Pokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> • Do 2024. povećati stopu upisa učenika u deficitarna zanimanja u KAŽUP-u za 20 %
Izvori provjere	<ul style="list-style-type: none"> • Karlovačka županija, Upravni odjel za školstvo

Mjera 2.1.	Razvoj novih programa obrazovanja odraslih usklađenih s potrebama poslodavaca
AKTIVNOSTI	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>2.1.1. Razviti e-maticu u svrhu kvalitetnijeg informiranja poslodavaca o stanju na tržištu rada i obrazovanju</i> • <i>2.1.2. Omogućiti brži i fleksibilniji model razvoja programa obrazovanja odraslih za tržište rada</i> • <i>2.1.3. Primjeniti aktivnosti istraživanja i razvoja u svrhu nadgradnje obrazovnih procesa u visokom obrazovanju za cijeloživotno učenje</i>
Nositelj:	Karlovačka županija, Upravni odjel za školstvo
Izvori sredstava:	ESF, HZZ – MAPZ, privatna sredstva učilišta
Ciljana skupina:	Odrasli stanovnici KAŽUP-a; stručnjaci u području obrazovanja odraslih
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Povećati sudjelovanje odraslih u programima CŽU-a/obrazovanja odraslih (760 godišnje u prosjeku)</i>

Mjera 2.2.	Unaprjeđeno strukovno obrazovanje na razini Karlovačke županije
AKTIVNOSTI	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>2.2.1. Poboljšati kvalitetu suradnje poslodavaca i škola u prezentaciji obrazovnih programa učenicima i roditeljima viših razreda osnovnih škola</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • 2.2.2. Razviti nove programe/unaprijediti postojeće programe strukovnog obrazovanja prema potrebama tržišta rada • 2.2.3. Osigurati implementaciju preporuka povezanih s deficitarnim i suficitarnim zanimanjima u KAŽUP-u
Nositelj:	Karlovačka županija, Upravni odjel za školstvo
Izvori sredstava:	JLRS, ESF
Ciljana skupina:	Učenici u strukovnom obrazovanju; nastavno osoblje u strukovnom obrazovanju
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • Kreirano minimalno pet novih/unaprijeđenih programa strukovnog obrazovanja u KAŽUP-u

Mjera 2.3.	Poboljšani kadrovski kapaciteti za razvoj i provedbu obrazovnih programa na svim razinama
	AKTIVNOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> • 2.3.1. Osigurati kontinuirano usavršavanje i razvoj karijere nastavnih kadrova u strukovnom obrazovanju • 2.3.2. Koristiti najbolje prakse i iskustva u cijeloživotnom učenju kroz suradnju i partnerske projekte s tuzemnim i međunarodnim obrazovnim ustanovama • 2.3.3. Iskoristiti potencijale poslovnog sektora u području strukovnog obrazovanja i obrazovanja odraslih uključivanjem stručnjaka iz poslovnog sektora u obrazovne programe
Nositelj:	Karlovačka županija, Upravni odjel za školstvo
Izvori sredstava:	JLRS, ESF, MZOS, privatna sredstva poslovnog sektora
Ciljana skupina:	Stručnjaci u području obrazovanja na svim razinama;
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • Osigurana popunjenošć radnih mesta u obrazovanju sudjelovanjem stručnjaka raznih profila/jačanjem kapaciteta postojećih

Mjera 2.4.	Osigurani kvalitetni materijalni uvjeti za provedbu obrazovnih programa u KAŽUP-u
	AKTIVNOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> • 2.4.1. Maksimalno iskoristiti prostor/opremu u obrazovnim ustanovama koji se otvara prelaskom na jednosmjensku nastavu • 2.4.2. Razvijati projekte s ciljem poticanja izvrsnosti u strukovnom obrazovanju kroz suradnju s RCI-om • 2.4.3. Koristiti najsvremenije alate i metode poučavanja na svim razinama obrazovanja • 2.4.4. Investirati u infrastrukturu koja doprinosi digitalnoj zrelosti
Nositelj:	Karlovačka županija, Upravni odjel za školstvo
Izvori sredstava:	JLRS, ESF, ERDF, MZOS
Ciljana skupina:	Obrazovne ustanove u KAŽUP-u
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • Kreirano dodatno pet projekata jačanja kvalitete obrazovanja u KAŽUP-u do 2024. godine

Mjera 2.5.	Poboljšana mobilnost i "otvorenost" u sustavu obrazovanja
AKTIVNOSTI	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>2.5.1. Razvijati internacionalizirane obrazovne programe s ciljem privlačenja nastavnog kadra, učenika i studenata iz inozemstva</i> • <i>2.5.2. Uspostaviti suradnju s inozemnim obrazovnim ustanovama u provedbi zajedničkih projekata i razvoju obrazovnih programa</i> 	
Nositelj:	Karlovačka županija, Upravni odjel za školstvo
Izvori sredstava:	JLRS, ESF, MZOS, Program Erasmus
Ciljana skupina:	Učenici i studenti izvan KAŽUP-a i HRV
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Broj učenika i studenata s područja izvan KAŽUP-a povećan za 5 % do 2024. godine</i>

Mjera 2.6.	Razvoj ključnih vještina u svim fazama obrazovnog procesa
AKTIVNOSTI	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>2.6.1. Razvijati inovativne obrazovne programe i aktivnosti (izvanastavne, izvanškolske) s ciljem pripreme za cjeloživotno učenje</i> • <i>2.6.2. Razvijati i provoditi inovativne obrazovne aktivnosti namijenjene potencijalno darovitoj djeci</i> 	
Nositelj:	Karlovačka županija, Upravni odjel za školstvo
Izvori sredstava:	JLRS, ESF, MZOS
Ciljana skupina:	Učenici i studenti u svim fazama obrazovanja
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Provedeno dodatno deset projekata/aktivnosti (izvannastavnih, izvanškolskih) u redovnom obrazovanju do 2024. godine</i>

10.3. Strateški cilj 3: Unaprijediti kvalitetu i dostupnost socijalnih programa i usluga na cijelom području Karlovačke županije

STRATEŠKI CILJ 3	Unaprijediti kvalitetu i dostupnost socijalnih programa i usluga na cijelom području Karlovačke županije
Opis	Rastuća potreba za raznim socijalnim uslugama, primarno prema osobama starije životne dobi, kao i potreba za uslugama i aktivnostima za osobe s invaliditetom zahtijeva postavljanje niza mjera i aktivnosti koje će doprinijeti rješavanju tog problema. Također, potreba za intenzivnjim radom na socijalnom uključivanju raznih skupina u društvu kroz razne aktivnosti (sport, kultura, učenje) raste godinama te nužno je iste i obuhvatiti provedbom strategije.
Mjere	<ul style="list-style-type: none"> 3.1. Iskoristiti potencijal civilnog sektora u kreiranju novih i širenju primjene postojećih mjera socijalnog uključivanja 3.2. Razvoj i primjena inovativnih metoda, tehnika i alata za socijalno uključivanje 3.3. Razvoj programa cjeloživotnog učenja prilagođenih pojedinim skupinama u nepovoljnem položaju

	3.4. Osigurana zapošljivost i socijalna uključenost skupina u nepovoljnem položaju i stanovnika ruralnih krajeva županije kroz razvoj društvenog poduzetništva i zadrugarstva
Pokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> Smanjen broj korisnika minimalne novčane naknade za 5 % do 2024. godine Osigurana pokrivenost socijalnim uslugama na području cijelog KAŽUP-a
Izvori provjere	<ul style="list-style-type: none"> MDSPM Karlovačka županija

Mjera 3.1.	Iskoristiti potencijal civilnog sektora u kreiranju novih i širenju primjene postojećih mjeri socijalnog uključivanja
	AKTIVNOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> <i>3.1.1. Razvijati i provoditi partnerske projekte javnog i civilnog sektora u području socijalnog uključivanja</i> <i>3.1.2. Razvijati kapacitete OCD-ova za provedbu projekata i programa socijalnog uključivanja</i> <i>3.1.3. Razvijati volonterske programe kojima je cilj socijalno uključivanje (na aktivnoj i pasivnoj razini)</i>
Nositelj:	Karlovačka županija, Upravni odjel za zdravstvo
Izvori sredstava:	JLRS, ESF, MDSPM, UzUVRH
Ciljana skupina:	OCD-ovi u sektoru socijalnih usluga i socijalnog uključivanja, volonteri, stručnjaci u području socijalne skrbi
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> <i>Provesti najmanje pet projekata u području socijalne skrbi u partnerstvu OCD-ova i socijalnih institucija</i> <i>Na godišnjoj razini imati uključeno minimalno 100 volontera u pružanje usluga prema potrebitima</i>

Mjera 3.2.	Razvoj i primjena inovativnih metoda, tehnika i alata za socijalno uključivanje
	AKTIVNOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> <i>3.2.1. Kontinuirano usavršavati znanje i kapacitete dionika u području socijalnog uključivanja</i> <i>3.2.2. Razvoj programa u sportu, kulturi i umjetnosti s ciljem socijalnog uključivanja ranjivih skupina</i> <i>3.2.3. Nadgradnja kvalitete i dostupnosti usluge osobnih asistenata</i>
Nositelj:	Karlovačka županija, Upravni odjel za zdravstvo
Izvori sredstava:	JLRS, ESF, MDSPM, UzUVRH
Ciljana skupina:	OSI, starije osobe, mlade osobe bez roditeljske skrbi, druge ranjive i socijalno isključene skupine, korisnici socijalne skrbi, stručnjaci u području socijalne skrbi
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> <i>Uključiti minimalno 200 pripadnika raznih socijalno isključenih skupina u projekte/aktivnosti u zajednici</i> <i>Imati pokrivenost od 45% osobnim asistentima za osobe kojima je takva pomoć potrebna</i>

Mjera 3.3.	Razvoj programa cjeloživotnog učenja prilagođenih pojedinim skupinama u nepovoljnem položaju
	AKTIVNOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>3.3.1. Razviti programe CŽU-a za osobe treće životne dobi i aktivno ih uključiti u društvo i eventualno na tržište rada</i> • <i>3.3.2. Razviti/prilagoditi programe obrazovanja odraslih za OSI na temelju potreba tržišta rada i njihovih mogućnosti</i>
Nositelj:	Karlovačka županija, Upravni odjel za zdravstvo
Izvori sredstava:	JLRS, ESF, MDSPM,
Ciljana skupina:	OSI, starije osobe, mlade osobe bez roditeljske skrbi, druge ranjive i socijalno isključene skupine, stručnjaci u području obrazovanja odraslih/CŽU-a
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Uključiti do 500 osoba treće životne dobi u programe učenja</i> • <i>Kreirati minimalno pet programa obrazovanja odraslih za OSI prema njihovim mogućnostima</i>

Mjera 3.4.	Osigurana zapošljivost i socijalna uključenost skupina u nepovoljnem položaju i stanovnika ruralnih krajeva županije kroz razvoj društvenog poduzetništva i zadružarstva
	AKTIVNOSTI
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>3.4.1. Jačanje lokalnih platformi za razvoj društvenog poduzetništva i zadružarstva</i> • <i>3.4.2. Promocija, obrazovanje i razvoj društvenog poduzetništva</i>
Nositelj:	JU RRA KAŽUP
Izvori sredstava:	JLRS, ESF, MDSPM, EPFRR
Ciljana skupina:	Osobe u nepovoljnem položaju, stanovnici ruralnih krajeva KAŽUP-a, OCD-ovi
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Uključiti minimalno 10 OCD-ova u projekte društvenog poduzetništva i zadružarstva u KAŽUP-u</i>

10.4. Horizontalni cilj: Jačanje kapaciteta Vijeća za tržište rada Karlovačke županije

STRATEŠKI CILJ	Jačanje kapaciteta Vijeća za tržište rada Karlovačke županije
Opis	S ciljem osiguravanja potpore raznim dionicima u Karlovačkoj županiji za provođenje projekata i aktivnosti za razvoj ljudskih potencijala potrebno je osigurati održivost samog VTR-a te nastaviti raditi na jačanju institucionalnih kapaciteta kao i kapaciteta samih ključnih dionika za provođenje Strategije razvoja ljudskih potencijala Karlovačke županije 2019. – 2024.
Mjere	H.1. Razvoj partnerskih odnosa unutar članova VTR-a H.2. Jačanje kapaciteta za pružanje potpornih usluga dionicima u području razvoja ljudskih potencijala u KAŽUP-u
Pokazatelji	<ul style="list-style-type: none"> • Povećan broj provedenih projekata na temu RLJP-a u KAŽUP-u za 10 % do 2020. • Povećan broj lokalnih dionika, posebice poslodavaca, uključenih u provedbu projekata na temu RLJP-a u KAŽUP-u za 10 %
Izvori provjere	<ul style="list-style-type: none"> • Godišnja izvješća o provedbi SRLJP-a, RRA Karla

Mjera H. 1. Razvoj partnerskih odnosa unutar članova VTR-a	
AKTIVNOSTI	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>H.1.1. Održavanje redovnih kvartalnih sastanaka VTR-a KAŽUP-a</i> • <i>H.1.2. Jačanje zagovaračkih kapaciteta VTR-a i uspostavljanje procedure za zagovaranje</i> • <i>H.1.3. Stvoriti info newsletter i redovito dijeliti informacije o provedbi projekata/aktivnosti među članovima VTR-a</i>
Nositelj:	JU RRA KAŽUP
Izvori sredstava:	Vlastita sredstva, ESF, MRMS
Ciljana skupina:	Članovi VTR-a KAŽUP-a
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Održano četiri redovna sastanaka VTR-a godišnje (minimalno)</i> • <i>Kreirano minimalno dva newslettera godišnje i proslijeđeno svim dionicima u KAŽUP-u</i>

Mjera H. 2. Jačanje kapaciteta za pružanje potpornih usluga dionicima u području razvoja ljudskih potencijala u KAŽUP-u	
AKTIVNOSTI	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>H.2.1. Organizirati kontinuirano usavršavanje članova VTR-a za provođenje SRLJP-a</i> • <i>H.2.2. Osigurati financijsku potporu za koordiniranje VTR-a</i> • <i>H.2.3. Provoditi kontinuiranu evaluaciju provedbe SRLJP-a prema predviđenom planu</i>

	<ul style="list-style-type: none"> <i>H.2.4. Pružati podršku dionicima u KAŽUP-u u smislu edukacije i savjetovanja vezano za pripremu i provedbu projekata u području RLJP-a</i>
Nositelj:	JU RRA KAŽUP
Izvori sredstava:	Vlastita sredstva, JLRS, ESF, MRMS
Ciljana skupina:	Članovi VTR-a KAŽUP, drugi dionici koji pripremaju i/ili provode projekte koji doprinose ostvarivanju SRLJP-a
Pokazatelji:	<ul style="list-style-type: none"> <i>Provesti dva studijska posjeta VTR-a sličnim organizacijama</i> <i>Provesti jednu srednjoročnu evaluaciju i jednu završnu evaluaciju provedbe SRLJP-a</i>

I. II. III. IV.

PROVEDBA STRATEGIJA RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA KARLOVAČKE ŽUPANIJE

11. PROVEDBENA STRUKTURA

Uz formalno prihvatanje i usvajanje Strategije razvoja ljudskih potencijala Karlovačke županije za razdoblje 2019. – 2024., za uspješnu provedbu mjera i aktivnosti, a time i ciljeva strategija, nužno je uspostaviti funkcionalnu i učinkovitu organizacijsku strukturu s jasnom podjelom odgovornosti u svim fazama provedbe Strategije.

Postojeći institucionalni okvir za uspješnu provedbu Strategije razvoja ljudskih potencijala u vidu Vijeća za tržište rada Karlovačke županije temelji se na participaciji, integraciji i aktivnoj uključenosti svih relevantnih dionika koji se bave horizontalnim temama poput razvoja ljudskih potencijala, tržišta rada, socijalnog uključivanja, obrazovanja i sl. ključnima za razvoj zajednice. Vijeće za tržište rada KAŽUP-a predstavlja ključno tijelo provedbene strukture Strategije koje će, uz provedbu same Strategije, biti zaduženo i za praćenje (monitoring) te organizaciju vanjske evaluacije SRLJP-a.

Kako bi se povećala kvaliteta suradnje i sinergijskog djelovanja te osigurali kvalitetni temelji za provedbu SRLJP-a, potrebno je jasno definirati glavne uloge i zaduženja koja će svaki od dionika imati prilikom provedbe Strategije. Pored definiranja uloga i zaduženja, iznimno je važno uspostaviti dobru koordinaciju svih partnera i suradničkih struktura te jačati njihove kapacitete.

Imajući u vidu navedeno, provedbena struktura Strategije razvoja ljudskih potencijala Karlovačke županije 2019. -2024. definirana je na sljedeći način:

Dionici/tijela provedbene strukture jesu:

- Županijsko partnersko vijeće
- Vijeće za tržište rada Karlovačke županije
- Predsjednik/zamjenici VTR-a KAŽUP-a
- Tehničko tajništvo VTR-a
- Tematske radne skupine VTR-a
- Nositelji mjera i projekata i njihovo rukovodstvo
- Ostali – rukovodstvo ostalih članova VTR-a (nenositelja mjera), vanjski dionici

Definirane uloge i zadaci dionika/tijela kao partnera u provedbenoj strukturi jesu sljedeći:

DIONIK / TIJELO	ULOGE I ZADACI
ŽUPANIJSKO PARTNERSKO VIJEĆE	<ul style="list-style-type: none">• Usvajanje godišnjeg izvješća o provedbi Strategije
VIJEĆE ZA TRŽIŠTE RADA KARLOVAČKE ŽUPANIJE	<ul style="list-style-type: none">• Donošenje odluka o promjeni, reviziji i unaprjeđenju Strategije u skladu s godišnjim izvještajem o provedbi Strategije• Usvajanje izvješća o provedbi Strategije• Usvajanje akcijskih planova za provedbu Strategije• Odgovornost za predviđeni utjecaj Strategije na lokalno stanovništvo, poduzetnike i ostale relevantne dionike – u suradnji s rukovodstvom ostalih članova VTR-a• Organiziranje konzultacija sa svim dionicima i širom zajednicom o provedbi Strategije

	<ul style="list-style-type: none"> Izvještavanje prema Županiji/Županijskom partnerskom vijeću o provedbi Strategije na godišnjoj razini – u suradnji s Tehničkim tajništvom VTR-a
PREDSJEDNIK/ZAMJENICI VTR-A KAŽUP-A	<ul style="list-style-type: none"> Formalni predstavnici VTR-a Predstavljaju VTR u javnosti/odgovorni za promociju VTR-a U suradnji s tajništvom VTR-a organiziraju redovne i izvanredne sastanke VTR-a
TEHNIČKO TAJNIŠTVO VTR-A	<ul style="list-style-type: none"> Uspješna provedba prepoznatih prioriteta i mjera Strategije – u suradnji s nositeljima mjera i nositeljima projekata Izvještavanje prema Skupštini VTR-a – u suradnji s nositeljima mjera i projekata Organiziranje redovnih konzultacija sa svim članovima VTR-a Obavlještavanje članova i suradnika VTR-a o natječajima (newsletter) i podrška u traženju partnera za projekte – u suradnji s nositeljima mjera Operativna odgovornost za provedbu Strategije – u suradnji s nositeljima mjera i projekata Koordinacija dionika zaduženih za provedbu pojedinih mjera Strategije Pokretanje izrade Akcijskog plana provedbe Strategije na dvogodišnjoj razini – u suradnji sa svim partnerima/suradnicima Provodenje kontinuiranog monitoringa provedbe Strategije (prikljupljanje podataka o provedbi iste) i izrada godišnjeg izvješća
TEMATSKE RADNE SKUPINE VTR-A (POTENCIJALNO PREMA STRATEŠKIM CILJEVIMA)	<ul style="list-style-type: none"> Razmatraju otvorena pitanja, daju mišljenje i prijedloge o značajnim pitanjima iz njihova djelokruga VTR-u Predlažu/iniciraju projekte i inicijative u svom području/strateškom cilju Izrada Akcijskog plana provedbe Strategije na dvogodišnjoj razini – u suradnji s ostalim partnerima
NOSITELJI MJERA I PROJEKATA I NJIHOVO RUKOVODSTVO	<ul style="list-style-type: none"> Uspješna provedba prepoznatih mjera Strategije – u suradnji s tajništvom VTR-a Obavlještavanje o natječajima (newsletter) i podrška u traženju partnera za projekte u području specifičnog cilja Operativna odgovornost za provedbu pojedinih mjera Koordinacija ostalih dionika u provedbi pojedinih mjera za koje su zadužene
OSTALI – RUKOVODSTVO OSTALIH ČLANOVA VTR- A (NENOSITELJA MJERA), VANJSKI DIONICI	<ul style="list-style-type: none"> Predlaganje projekata u području razvoja ljudskih potencijala kako je predviđeno SRLJP-om Provedba projekata u području razvoja ljudskih potencijala kako je predviđeno SRLJP-om Dostavljanje pravodobnih informacija o provedbi projekata predviđenih SRLJP-om
VANJSKI EVALUATOR	<ul style="list-style-type: none"> Ocjena učinka Strategije – vanjska evaluacija provedbe Strategije prema referentnim točkama (2021. i 2024.)

Sukladno definiranim ulogama i zadacima, podjeli odgovornosti, boljoj participaciji i operativnosti, a osobito ekspertizi za pojedina područja, VTR konsenzusom je dogovorio kako će svaka mjera Strategije imati svog nositelja. Uz već ranije definirane uloge i odgovornosti, nositelji su mjera na operativnoj razini zaduženi za:

- komunikaciju i koordinaciju sa svima odgovornima za pojedine aktivnosti /projekte
- provjeravanje statusa aktivnosti/projekata unutar mjere za koju su zaduženi,
- prijedloge za zajedničke aktivnosti/projekte i poboljšanja, koordinaciju prema tajništvu

Pored mobilizacije što većeg broja dionika koji bi se uključili u planiranje, pripremu i provedbu Strategije, potrebno je razmišljati i o održivosti institucionalnog, provedbenog okvira. Radi što kvalitetnijeg rada na operativnoj razini, potrebno je:

- sukladno nastalim promjenama i trenutnom stanju revidirati Pravilnik o radu VTR-a, što ujedno uključuje i reviziju članstva,
- dodatno motivirati dionike i jačati prepoznavanje doprinosa članova i osjećaja vlasništva nad provedbom Strategije,
- osigurati sustavni i pravovremeni protok informacija između svih članova VTR-a,
- jačati zagovaračke kapacitete članova VTR-a,
- jačati kapacitete za pripremu i provedbu projekata VTR-a,
- jačati kapacitete članova VTR-a za praćenje i izvještavanje o provedenim aktivnostima,
- uspostaviti paralelni povezani sustav izvještavanja za SRLJP s izvještavanjem za županiju.

Radi što bolje održivosti sama struktura dionika uključenih u izradu i provedbu SRLJP-a, kao i predloženo jačanje zagovaračkih kapaciteta, ukazuje na mogućnost i potrebu djelovanja i na razini donošenja politika.

12. MONITORING (PRAĆENJE) STRATEGIJE RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA KAŽUP-A

Monitoring (hrv. praćenje) je sustavno praćenje pokazatelja i prikupljanje podataka na provedbenoj razini s ciljem predstavljanja napretka provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala županiji, odnosno svim dionicima u Karlovačkoj županiji. U hrvatskim zakonskim propisima i dalje nema formalno usvojenog operativnog praćenja za Strategiju razvoja ljudskih potencijala niti je definirana obveza izještavanja. Međutim, članovi VTR-a moraju biti svjesni potrebe i potencijalne koristi uspostavljanja sustava dobrog praćenja.

Predložen sustav praćenja odnosi se na prikupljanje informacija na razini pojedinačnog projekta tijekom njegove provedbe. Ostvarenje ciljeva pojedinih aktivnosti/projekata prati se sukladno operativnim planovima i zapisima pojedinih aktivnosti. Tijekom operativnog praćenja pažnju je potrebno usmjeriti na aktivnosti, suradnju partnera na projektu, kao i na uključivanje korisnika.

Kvalitetno uspostavljen sustav praćenja stvorit će preduvjete za:

- učinkovitije upravljanje provedbom Strategije,
- realizaciju rezultata u zadanim terminskom planu,
- identifikaciju uzroka za uspjeh (neuspjeh) pojedine aktivnosti.

Praćenje će se odvijati na tri razine:

1. Pregled napretka specifičnih djelovanja identificiranih u Akcijskom planu,
2. Procjena utjecaja ovih djelovanja na ciljeve na koje se ista odnose,
3. Rad s partnerima na reviziji stanja i poboljšanju lokalne situacije zapošljavanja u cjelini te doprinose li djelovanja i ciljevi razvoju.

Izještavanje se odnosi na godišnje podnošenje izješća Skupštini LPZ-a, nadležnim tijelima, kao i svoj zainteresiranoj javnosti o podacima prikupljenima putem procesa praćenja. U cilju što koordinirajeg i potpunijeg izještavanja o provedbi Strategije razvoja ljudskih potencijala proces izještavanja odvijat će se paralelno s izještavanjem o provedbi Županijske razvojne strategije.

Ključnu ulogu u praćenju napretka i učinka Strategije imaju indikatori, odnosno pokazatelji koji su postavljeni kako na razini mjera, tako i na razini strateških ciljeva. Konkretno, za operativno praćenje predlažu se dvije razine pokazatelja prema kojima bi se mjerilo postizanje ciljeva SRLJP-a:

- **pokazatelji ostvarenja** koji su povezani s konkretnim projektima i mjerama i koriste se za praćenje operativnih postignuća SRLJP-a, tj. fizičkih proizvoda, outputa ili isporuka dobivenih kako bi se Strategija provela.
- **pokazatelji rezultata** koji su povezani s ciljevima SRLJP-a i njihova je svrha praćenje realizacije specifičnih ciljeva. Rezultat predstavlja specifičnu dimenziju napretka kojim se potiče ostvarivanje određenog cilja unutar SRLJP-a, tj. ono što se namjerava promijeniti, uz doprinos osmišljenih intervencija unutar tri područja djelovanja.

Predloženi su pokazatelji na razini ciljeva i mjera sljedeći:

STRATEŠKI CILJ 1:	POKAZATELJI
OSIGURATI KVALIFICIRANU RADNU SNAGU ZA POTREBE POSLODAVACA KARLOVAČKE ŽUPANIJE	<ul style="list-style-type: none"> Povećan broj zaposlenih u KAŽUP-u za 2,5 % do 2024. godine
1.1. Unaprjeđenje sustava stipendiranja učenika/studenata sukladno potrebama lokalnog tržišta rada	<ul style="list-style-type: none"> Povećan broj stipendiranih učenika i studenata za deficitarna zanimanja za 50 % do 2024. godine
1.2. Povećana ravnoteža između ponude i potražnje na tržištu rada	<ul style="list-style-type: none"> Smanjen broj registriranih nezaposlenih osoba za 15 % do 2014., posebno osoba u nepovoljnem položaju na tržištu rada
1.3. Unaprjeđenje sustava poticaja za zapošljavanje svih skupina nezaposlenih osoba (socijalne mjere usmjeriti u poticaje za zapošljavanje)	<ul style="list-style-type: none"> Povećano zapošljavanje/samozapošljavanje osoba u nepovoljnem položaju na tržištu rada za 10 % do 2024. godine
1.4. Osiguravanje visoke razine mobilnosti radne snage u Karlovačkoj županiji	<ul style="list-style-type: none"> Smanjena registrirana nezaposlenost u JLS-ovima s najnižom stopom razvijenosti za 15% Povećana kvota stranih radnika za KAŽUP poslodavce za 20 % do 2024. godine
STRATEŠKI CILJ 2	POKAZATELJI
PRILAGODITI POSTOJEĆE I RAZVITI NOVE OBRAZOVNE PROGRAME USKLAĐENE S POTREBAMA TRŽIŠTA RADA	<ul style="list-style-type: none"> Do 2024. povećati stopu upisa učenika u deficitarna zanimanja u KAŽUP-u za 20 %
2.1. Razvoj novih programa obrazovanja usklađenih s potrebama poslodavaca	<ul style="list-style-type: none"> Povećati sudjelovanje odraslih u programima ČŽU-a/obrazovanja odraslih (760 godišnje u prosjeku)
2.2. Unaprjeđeno strukovno obrazovanje na razini Karlovačke županije	<ul style="list-style-type: none"> Kreirano minimalno pet novih/unaprjeđenih programa strukovnog obrazovanja u KAŽUP-u
2.3. Poboljšani kadrovski kapaciteti za razvoj i provedbu obrazovnih programa na svim razinama	<ul style="list-style-type: none"> Osigurana popunjenoš radnih mesta u obrazovanju sudjelovanjem stručnjaka raznih profila/jačanjem kapaciteta postojećih
2.4. Osigurani kvalitetni materijalni uvjeti za provedbu obrazovnih programa	<ul style="list-style-type: none"> Kreirano dodatno pet projekata jačanja kvalitete obrazovanja u KAŽUP-u do 2024. godine
2.5. Poboljšana mobilnost i "otvorenost" u sustavu obrazovanja	<ul style="list-style-type: none"> Broj učenika i studenata s područja izvan KAŽUP-a povećan za 5 % do 2024. godine
2.6. Razvoj ključnih vještina potrebnih na tržištu rada u svim fazama obrazovnog procesa	<ul style="list-style-type: none"> Provedeno dodatno deset projekata/aktivnosti (izvannastavnih, izvanškolskih) u redovnom obrazovanju do 2024. godine
STRATEŠKI CILJ 3	POKAZATELJI
UNAPRIJEDITI KVALITETU I DOSTUPNOST SOCIJALNIH PROGRAMA I USLUGA NA CIJELOM PODRUČJU KARLOVAČKE ŽUPANIJE	<ul style="list-style-type: none"> Smanjen broj korisnika minimalne novčane naknade za 5 % do 2024. godine Osigurana pokrivenost socijalnim uslugama na području cijelog KAŽUP-a
3.1. Iskoristiti potencijal civilnog sektora u kreiranju novih i širenju primjene postojećih mjera socijalnog uključivanja	<ul style="list-style-type: none"> Provesti najmanje pet projekata u području socijalne skrbi u partnerstvu OCD-a i socijalnih institucija Na godišnjoj razini imati uključeno minimalno 100 volontera u pružanju usluga prema potrebitima

<p><i>3.2. Razvoj i primjena inovativnih metoda, tehnika i alata za socijalno uključivanje</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Uključiti minimalno 200 pripadnika raznih socijalno isključenih skupina u projekte/aktivnosti u zajednici</i> • <i>Imati pokrivenost od 45% osobnim asistentima za osobe kojima je takva pomoć potrebna</i>
<p><i>3.3. Razvoj programa cjeloživotnog učenja prilagođenih pojedinim skupinama u nepovoljnem položaju</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Uključiti do 500 osoba treće životne dobi u programe učenja</i> • <i>Kreirati minimalno pet programa obrazovanja odraslih za OSI prema njihovim mogućnostima</i>
<p><i>3.4. Osigurana zapošljivost i socijalna uključenost skupina u nepovoljnem položaju i stanovnika ruralnih krajeva županije kroz razvoj društvenog poduzetništva i zadružarstva</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Uključiti minimalno 10 OCD-ova u projekte društvenog poduzetništva i zadružarstva u KAŽUP-u</i>

Monitoring na godišnjoj razini provodit će tajništvo VTR-a Karlovačke županije (JU RRA KAŽUP) koristeći online alat za monitoring provedbe izrađen u Lime Survey programu. Upitnik o provedbi projekata, aktivnosti i programa koji odgovaraju ostvarivanju Strategije razvoja ljudskih potencijala Karlovačke županije bit će distribuiran krajem kalendarske godine od strane tajništva VTR-a. Dionici će dostaviti popunjeno upitnik te na temelju dobivenih podataka izraditi godišnje izvješće o provedbi projekata. Cilj je usredotočiti se na pokazatelje ostvarenja i rezultata i kako njihovo ostvarivanje doprinosi ostvarivanju ciljeva Strategije.

Izrađeno izvješće početkom iduće kalendarske godine dostavlja se VTR-u na usvajanje te nakon toga županijskom partnerskom vijeću i/ili županijskoj skupštini na usvajanje.

13. EVALUACIJA (VREDNOVANJE) STRATEGIJE RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA KAŽUP-A

Evaluacija (vrednovanje) provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala provodi se u svrhu ocjene djelotvornosti i učinkovitosti provedbe SRLJP-a. Vrednovanje analizira uzročne veze između sadržaja SRLJP-a i postignutih rezultata i učinaka. Vrednovanje daje ocjenu učinka mjera/projekata/programa na ciljane skupine i krajnje korisnike te učinkovitost, djelotvornost, utjecaj, relevantnost i održivost istih.

Vrednovanje je nužno provesti zbog toga što:

- objasnit će razloge u pozadini uspjeha i neuspjeha pojedinih mjera/projekata/programa pokrenutih u okviru SRLJP-a; ako neki aspekti mjera/projekta/programa nisu dobro funkcionalni, vrednovanje će pružiti preporuke o tome što može bolje funkcionaliti u sljedećem SRLJP-u,
- dobivaju se informacije o odgovarajućoj uporabi javnih resursa, primarno finansijskih sredstava koja će se uložiti u provedbu mjera/projekata/programa,
- bit će temelj za reviziju SRLJP-a u skladu s poukama koje su proizašle iz procesa vrednovanja,
- doprinijet će jačanju odgovornosti svih uključenih dionika provedbe SRLJP-a.

Vrednovanje će se provoditi na temelju sljedećih evaluacijskih kriterija:

RELEVANTNOST

- Do koje je mjere intervencijska logika SRLJP-a relevantna za rješavanje ključnih društvenih problema u KAŽUP-u?
- Do koje je mjere intervencijska logika SRLJP-a relevantna u odnosu na potrebe ciljnih skupina?
- Do koje je mjere intervencijska logika SRLJP-a relevantna u odnosu na potrebe u nastajanju i prioritete na nacionalnoj i lokalnoj razini?

EFEKTIVNOST

- Kako su sredstva (unosi) pretvorena u neposredne rezultate?
- Kakva je troškovna učinkovitost provedenih mjera/projekata/programa u odnosu na postignute rezultate i ciljeve?

UČINKOVITOST

- Koliko je provedba SRLJP-a doprinijela postizanju svojih ciljeva, odnosno željenih pokazatelja na razini ciljeva?
- Koji ciljevi nisu ostvareni i koji su razlozi za to?

UTJECAJ

- Je li provedba SRLJP-a imala utjecaj na ciljne skupine kao i u odnosu na njihove potrebe?
- Jesu li ključni projekti postigli dugoročni utjecaj koji je željen kroz projekte?
- U kojoj je mjeri utjecaj ostvaren?
- Gdje nije postignut nikakav ili je postignut slab utjecaj i zašto?

ODRŽIVOST

- Jesu li pokrenuti projekti/mjere/programi održivi nakon njihova završetka?
- Postoje li neki efekti multiplikacije učinka provedenih projekata/mjera/programa kroz SRLJP?

Proces evaluacije i ocjene učinka i utjecaja SRLJP-a provodit će vanjski stručnjaci koje će tajništvo VTR-a angažirati putem postupka nabave. Cilj je osigurati vanjsko vrednovanje SRLJP-a kako bi se osigurala objektivnost u vrednovanju i izvještavanju o postignutom učinku istog.

Evaluacija provedbe SRLJP-a provest će se u 2 faze:

- Srednjoročno vrednovanje (eng. mid-term evaluation) nakon prve dvije godine provedbe SRLJP-a (u 2021. godini). Cilj je srednjoročnog vrednovanja ocijeniti učinkovitost i utjecaj provedbe SRLJP-a nakon prve dvije godine provedbe te revidirati i usuglasiti SRLJP s novim programskim razdobljem, odnosno novim operativnim programima za provedbu ESI fondova.
- Završno vrednovanje (eng. final evaluation) nakon završenog perioda provedbe SRLJP-a (2024. godine). Cilj je završne evaluacije ocijeniti ukupnu učinkovitost i utjecaj provedenih mjera/projekata/programa iz SRLJP-a te izraditi temelje u obliku preporuka za novu Strategiju.

PRILOG 1: AKCIJSKI PLAN/BAZA PROJEKATA

Odaberite područje projekta/programa/aktivnosti	Naziv projekta/programa/aktivnosti	Nositelj projekta/programa/aktivnosti:
Obrazovanje	<i>Sigurno biciklom u školu</i>	Društvo pedagoga tehničke kulture Ogulin Marijan Tonković
Obrazovanje	<i>Tečaj njege starijih i nemoćnih te osoba oboljelih od demencije i Alzheimerove bolesti</i>	Pučko otvoreno učilište Ogulin, Ivana Gorana Kovačića 2, 47300 Ogulin Blanka Poljak Franjković, ravnateljica
Obrazovanje	<i>Spikeraj - mala škola govorništva</i>	Pučko otvoreno učilište Ogulin, Ivana Gorana Kovačića 2, 47300 Ogulin Blanka Poljak Franjković, ravnateljica
Obrazovanje	<i>Program prirodoslovno-matematičke gimnazije B</i>	Gimnazija Karlovac Snježana Štranjgar, ravnateljica
Obrazovanje	<i>Plastičnim čepovima do skupih lijekova</i>	Udruga oboljelih od limfoma i leukemije Hrvatske.
Obrazovanje	<i>ŠKOLA ZA SVE uz pomoćnike u nastavi III</i>	Nositelj projekta: Grad Karlovac. Odgovorna osoba Korisnika: Gradonačelnik Damir Mandić, dipl.teol.
Obrazovanje	<i>Novi obrazovni programi prema potrebama tržišta rada Hrvatske i EU</i>	Tehnička škola Karlovac, Karlovačka Županija- s ciljem rješavanja ključnih problema i izazova u području tržišta rada, socijalnog uključivanja te obrazovanja u karlovačkoj županiji.
Obrazovanje	<i>Community Link</i>	Carpe Diem udruga za poticanje i razvoj kreativnih i socijalnih potencijala djece, mladih i odraslih
Obrazovanje	<i>Stručno metodički usavršavanje učitelja</i>	OŠ Dubovac, Karlovac, Primorska 9
Obrazovanje	<i>Stručno usavršavanje učitelja</i>	OŠ Dubovac, Primorska 9, Karlovac, ravnateljica Irmelina Sablić
Obrazovanje	<i>Rad s potencijalno darovitim učenicima</i>	OŠ Dragojle Jarnević, Lidija Katić
Obrazovanje	<i>UNICEF-ov projekt "Za sigurno i poticajno okruženje u školama"</i>	OŠ Dragojle Jarnević: Koordinator Lidija Katić
Obrazovanje	<i>ŠKOLSKI PREVENTIVNI PROGRAM «LUČONOŠA»</i>	OŠ Dragojle Jarnević, koordinator Branka Bijelić
Obrazovanje	<i>«VESELI STANARI KUĆICA ZA PTICE»</i>	OŠ Dragojle Jarnević, voditeljica Eko-družine Iva Katić
Obrazovanje	<i>„BUDIMO PRIJATELJI ŽIVOTINJA“</i>	OŠ Dragojle Jarnvić, pedagoginja Branka Bijelić i vjeroučiteljica Ksenija Turk
Obrazovanje	<i>DANI HRVATSKOG JEZIKA (Jezik moj je kolijevka sunčana smilja)</i>	OŠ Dragojle Jarnević, učiteljice hrvatskog jezika : Milenka Pervan Stipić, Anamarija Sertić, Ivana Požar, knjižničarka Đurđa Ivković - Macut, nastavnik povijesti Ivan Tariba
Obrazovanje	<i>PROJEKT UČIONIČKE I IZVANUČIONIČKE NASTAVE S POLAZIŠTEM U AKTIVNOSTIMA VEZANIMA UZ MOGUĆE KATASTROFE I ELEMENTARNE NEPOGODE</i>	OŠ Dragojle Jarnević, Mirjana Kovač
Obrazovanje	<i>UNIVERZALNA ŠKOLA</i>	OŠ Dragojle Jarnvić, prof. TZK Hrvoje Herljević
Obrazovanje	<i>MAŠTAONICA</i>	OŠ Dragojle Jarnević, učiteljice razredne nastave Andreja Kralovec i Sanja Ravbar
Obrazovanje	<i>ČETIRI RIJEKE</i>	OŠ Dragojle Jarnević; Iva Katić, prof. biologije, Marija Šako, prof. geografije te vanjska suradnica Sunčana Simichen

Obrazovanje	„ČITAJMO ZAJEDNO, ČITAJMO NAGLAS“	OŠ Dragojle Jarnević, Đurđa Ivković-Macut, stručna suradnica knjižničarka – koordinator
Obrazovanje	„ŠKOLSKA KNJIŽNICA – ČAROBNI KUTAK BAJKI „	OŠ Dragojle Jarnević, Đurđa Ivković-Macut, stručna suradnica knjižničarka mentorica – koordinator
Obrazovanje	" ČITAMO MI, U OBITELJI SVI"	OŠ Dragojle Jarnević, koordinator: Đurđa Ivković-Macut
Obrazovanje	„ŠKOLA ZA SVE“ UZ POMOĆNIKE U NASTAVI	Grad Karlovac, Ivana Matan (koordinator za sve gradske škole). OŠ Dragojle Jarnević, školski koordinator Lidija Katić
Obrazovanje	MEDUNARODNI DAN DARIVANJA KNJIGA (14.veljače)	OŠ Dragojle Jarnević, Đurđa Ivković-Macut, stručna suradnica knjižničarka
Obrazovanje	Searching for Mobility	Carpe Diem udruga za poticanje i razvoj kreativnih i socijalnih potencijala djece, mladih i odraslih
Obrazovanje	„UČITAJ NASLJEĐE“, KREATIVAN RAD S MOGUĆNOSTI NATjecanja	Nositelj: OŠ Slave Raškaj, Ozalj U OŠ Dragojle Jarnević: učiteljica hrvatskoga jezika Anamarja Sertić, učenici Dramske družine i suradnici: stručna suradnica, knjižničarka Đurđa Ivković – Macut i profesor povijesti Ivan Tariba
Obrazovanje	Klub mlađih - Centar za mlade Grabrik	Udruga Carpe Diem, Aleksandra Podrebarac
Obrazovanje	Poboljšanje kompetencije nezaposlenih na području koje gravitira prema Gradu Slunju	Grad Slunj, Dragoslava Cindrić.
Obrazovanje	Razvoj novog obrazovnog programa u sektoru Turizma i ugostiteljstva	Trgovačko-ugostiteljska škola, Karlovac - odgovorna osoba je ravnatelj (Damir Pleša), ali voditeljica programa će biti prof. Sonja Vukelić.
Obrazovanje	Projekt e-škola	Carnet, Osnovna škola Ivane Brlić-Mažuranić Ogulin
Obrazovanje	Glazbeno scenski program "U susret proljeću 2"	Učenički dom Karlovac
Obrazovanje	E-dnevnik	Carnet, Osnovna škola Ivane Brlić-Mažuranić Ogulin
Obrazovanje	Novi strukovni kurikulumi	Obrtnička i tehnička škola Ogulin, Zrinka Ceranić Jurković – Ravnatelj
Obrazovanje	STEM Tramvaj	OŠ Borovje – Zagreb • OŠ Katarine Zrinski – Krnjak • OŠ Vojnić – Vojnić
Obrazovanje	Moja škola velikim korakom u digitalno doba	OŠ Katarine Zrinski, Krnjak
Obrazovanje	Mirotvorna škola Krunoslav Sukić	Centar za mir Krunoslav Sukić Osijek
Obrazovanje	Skype a scientist	Anita Belančić, dr.sc.
Obrazovanje	Bonaca - Povjetarac	Nataša Možgon, prof.hrvatskoga jezika i Glorija Domitrović, mag.prim.educc.
Obrazovanje	Razvijanje stručnih kompetencija učitelja	OŠ Dubovac, Primorska 9, Karlovac, ravnateljica Irmelina Sablić
Obrazovanje	Međunarodna suradnja Gignac	Osnovna škola Ivane Brlić-Mažuranić Ogulin, nastavnici engleskog jezika: Marina Turudić, Marina Košenski Jagnjić, Monika Milanović, Jasmina Salopek Smolčić i Dalibor Žanić.
Obrazovanje	Zdrave jabuke za zdravu školu	<ul style="list-style-type: none"> • nastavnica kemije , učitelj predmetne i razredne nastave, stručni suradnici • lokalna zajednica, roditelji
Obrazovanje	Energetska obnova Područne škole Kučinići	Osnovna škola Ivane Brlić-Mažuranić Ogulin
Obrazovanje	Atrij znanja	Veleučilište u Karlovcu

Obrazovanje	<i>Vezak vezem kao baka</i>	<i>Djelatnice OŠ Netretić: Barka Lesić-Domšić, mr.sc.tekstilne tehnologije, učiteljica tehničke kulture i informatike, 10 godina radnog staža Mira Sutlić, učiteljica razredne nastave, 38 godina radnog staža Branka Stanić Al Hassan, učiteljica razredne nastave, 35 godina radnog staža</i>
Obrazovanje	<i>MEASURES - Upravljanje i obnova vodenih ekoloških koridora za migratorne vrste riba u dunavskom slijevu</i>	<i>University of Natural Resources and Life Sciences, Beč, Austrija</i>
Obrazovanje	<i>Novim vještinama do zaposlenja</i>	<i>Veleučilište u Karlovcu</i>
Obrazovanje	<i>Sigurno biciklom u školu</i>	<i>Društvo pedagoga tehničke kulture Ogulin Marijan Tonković</i>
Obrazovanje	<i>STEM radionica</i>	<i>Društvo pedagoga za tehničku kulturu Ogulin Marijan Tonković</i>
Obrazovanje	<i>LIFE Lynx "Preventing the extinction of the Dinaric-SE Alpine lynx population through reinforcement and long-term conservation" unutar Programa LIFE</i>	<i>Zavod za gozdove Slovenije</i>
Obrazovanje	<i>ZAJEDNIČKI ZA SIGURNO ODRASTANJE</i>	<i>ŽENSKA SOBA- CENTAR ZA SEKSUALNA PRAVA, ZAGREB</i>
Obrazovanje	<i>MOJE ZNANJE MOJA SIGURNOST</i>	<i>UDRUGA CARPE DIEM KARLOVAC</i>
Obrazovanje	<i>RAD S DAROVITIM UČENICIMA</i>	<i>KARLOVAČKA ŽUPANIJA I GRAD KARLOVAC</i>
Obrazovanje	<i>Vježti u zrelosti</i>	<i>Zajednica tehničke kulture Karlovac</i>
Obrazovanje	<i>Budi dostupan</i>	<i>Osnovna škola Turanj.</i>
Obrazovanje	<i>Konferencija "Kako unaprijediti turizam u Karlovačkoj županiji"</i>	<i>Hrvatska gospodarska komora - Županijska komora Karlovac, direktor Damir Furdek</i>
Obrazovanje	<i>Izgradnja sportske dvorane.</i>	<i>OŠ Četingrad, Zorka Cindrić</i>
Obrazovanje	<i>Energetska obnova školske zgrade</i>	<i>OŠ Četingrad</i>
Obrazovanje	<i>Pomoćnici u nastavi</i>	<i>Karlovačka županija</i>
Obrazovanje	<i>Pro-micro</i>	<i>CARNET i MZO</i>
Obrazovanje	<i>Sanacija krovista</i>	<i>OŠ Četingrad.</i>
Obrazovanje	<i>Sat kodiranja</i>	<i>Organizator je Code.org</i>
Obrazovanje	<i>STEM revolucija u zajednici</i>	<i>IRIM – Institut za razvoj i inovativnost mladih</i>
Obrazovanje	<i>Skype debata o zaštiti prirode</i>	<i>OŠ Ivane Brlić-Mažuranić Ogulin</i>
Obrazovanje	<i>Jagor</i>	<i>Udruga Oda prijateljstvu Ogulin</i>
Obrazovanje	<i>Mali glagoljaši</i>	<i>Osnovna škola Ivane Brlić-Mažuranić, Jasmina Prerad</i>
Obrazovanje	<i>Vježbanica</i>	<i>Hrvatski Sportski Savez</i>
Obrazovanje	<i>Školski edukativni pčelinjak - Kako bi izgledao svijet bez pčela?</i>	<i>Udruga pčelara Kesten Vojnić, Vojnić Nenad Bogut, predsjednik udruge Ervin Murić, tajnik udruge</i>
Obrazovanje	<i>Eko-kutak škole</i>	<i>OŠ Rečica, stručna suradnica školska knjižničarka Svjetlana Basara, učenici od 1. do 8. razreda, svi učitelji i djelatnici škole, roditelji te ostali pripadnici lokalne zajednice.</i>

Obrazovanje	<i>SOELA</i>	Tehnička škola Sisak.
Obrazovanje	<i>Čitam i skitam</i>	OŠ Rečica, stručna suradnica školska knjižničarka Svjetlana Basara.
Obrazovanje	<i>Osobni rast i razvoj mladih</i>	<i>Co-founder of Life Potential organization</i>
Obrazovanje	<i>Naša mala knjižnica</i>	OŠ Rečica, stručna suradnica školska knjižničarka Svjetlana Basara.
Obrazovanje	<i>Znanjem do Zvijezde – primjena društveno korisnog učenja na kulturnom nasleđu zajednice</i>	<i>Udruga za društveni razvoj KA-MATRIX</i>
Obrazovanje	<i>ŠKOLSKI PREVENTIVNI PROGRAMI OŠ REČICA</i>	<i>OSNOVNA ŠKOLA REČICA, ADRIANA SLADIĆ</i>
Obrazovanje	<i>PROGRAM RADA S POTENCIJALNO DAROVITIM UČENICIMA</i>	<i>OSNOVNA ŠKOLA REČICA, ADRIANA SLADIĆ</i>
Obrazovanje	<i>Naziv: Kupa - naša prošlost, sadašnjost i budućnost</i>	<i>Institucija: OŠ Rečica odgovorna osoba: učiteljica kemije Blaženka Mravunac</i>
Obrazovanje	<i>STEAM Tramvaj</i>	<i>Učenici 7. i 8. razreda i djelatnici OŠ Katarine Zrinski Krnjak</i>
Obrazovanje	<i>Jumicar</i>	<i>OŠ Žakanje, ravnateljica Jasmina Katunić</i>
Obrazovanje	<i>Profesionalno informiranje i usmjeravanje učenika</i>	<i>OŠ Žakanje</i>
Obrazovanje	<i>energetska obnova školske zgrade i sportske dvorane</i>	<i>OŠ Eugena Kvaternika Rakovica Vera Ljubanović Grdić, ravnateljica</i>
Obrazovanje	<i>Projekt "Tounjske špilje"</i>	<i>Osnovna škola "Josipdol", odgovorna osoba je prof. Dražen Valentin.</i>
Obrazovanje	<i>Poludnevni boravak</i>	<i>Odgajatelji Doma za odgoj djece i mlađeži Karlovac: Miroslav Delić i Željko Škorić, učenici od 1. do 8. razreda</i>
Obrazovanje	<i>3D modeliranje i ispis</i>	<i>Društvo pedagoga tehničke kulture Ogulin - Marijan Tonković</i>
Obrazovanje	<i>Stipendiranje učenika i studenata</i>	<i>Općina Rakovica Odgovorna osoba: Općinski načelnik: Franjo Franjković</i>
Obrazovanje	<i>Potencijalno daroviti učenici KA RADAR</i>	<i>Karlovačka županija, OŠ Katarine Zrinski Krnjak</i>
Obrazovanje	<i>Zavičajna povijest</i>	<i>Osnovna škola "Josipdol", Područna Škola "Siniše i Zrinka Rendulića". Nositelji projekta su: Mirjana Grubišić, Višnja Juričić, Tanja Županić-Brozović, Senka Stojsavljević, Viktorija Pribanić</i>
Obrazovanje	<i>Učenička zadruga</i>	<i>OŠ Eugena Kvaternika Rakovica Vera Ljubanović Grdić, ravnateljica</i>
Obrazovanje	<i>Uvođenje produženog boravka</i>	<i>Škola.</i>
Obrazovanje	<i>Produceni boravak</i>	<i>OŠ Eugena Kvaternika Rakovica Vera Ljubanović Grdić, ravnateljica</i>
Obrazovanje	<i>Daroviti učenici</i>	<i>OŠ Eugena Kvaternika Rakovica Vera Ljubanović Grdić, ravnateljica</i>
Obrazovanje	<i>«Za sigurno i poticajno okruženje u školama», Unicef-ov program</i>	<i>OŠ Žakanje</i>
Obrazovanje	<i>Školski preventivni program</i>	<i>OŠ Žakanje</i>
Obrazovanje	<i>Moja škola velikim korakom u digitalno doba</i>	<i>OŠ Katarine Zrinski Krnjak, Željka Stojković - ravnateljica</i>
Obrazovanje	<i>Play Attention</i>	<i>OŠ Žakanje, Mirjana Peretin, Lea Šipka</i>

Obrazovanje	<i>Raspolaganje otpadom - recikliranje i razvrstavanje otpada</i>	<i>OŠ Žakanje, ravnateljica Jasmina Katunić</i>
Obrazovanje	<i>Poučna staza</i>	<i>OŠ Žakanje, ravnateljica Jasmina Katunić</i>
Obrazovanje	<i>Dan sigurnijeg interneta</i>	<i>OŠ Žakanje, ravnateljica Jasmina Katunić</i>
Obrazovanje	<i>Uz pomoćnike u nastavi prema obrazovnoj inkluziji u Karlovačkoj županiji</i>	<i>Karlovačka županija - Upravni odjel za školstvo, gospođa Marija Medić i voditeljica projekta Martina Marić.</i>
Obrazovanje	<i>PoKupi, iskoristi, očisti!</i>	<i>Grad Ozalj- gradonačelnica Gordana Lipšinić</i>
Obrazovanje	<i>PRO MICRO</i>	<i>OŠ "Slava Raškaj" Ozalj - učitelji informatike, matematike i geografije: Predrag Matko, Anita Tuškan i Ana Bruski.</i>
Obrazovanje	<i>Obrazovanje za održivi razvoj</i>	<i>LAG Vallis Colapis uz partnera Srednju školu Duga Resa, Humana nova i Karlovačka županija.</i>
Socijalno uključivanje	<i>„Mreža podrške i suradnje za žrtve i svjedočke kaznenih djela“</i>	<i>Ženska soba - Centar za seksualna prava, dr. sc. Maja Mamula, koordinatorica organizacije</i>
Socijalno uključivanje	<i>Promjena - korak do sigurnosti</i>	<i>Ženska grupa Karlovac "KORAK", Mirjana Duduković</i>
Socijalno uključivanje	<i>Nova znanja za jednake mogućnosti</i>	<i>Ženska grupa Karlovac "Korak"</i> <i>Mirjana Duduković predsjednica udruge</i>
Socijalno uključivanje	<i>„Savjetovalište i Sklonište za žene i djecu žrtve nasilja u obitelji“</i>	<i>Ženska grupa Karlovac "Korak"</i> <i>Mirjana Duduković, predsjednica udruge</i>
Socijalno uključivanje	<i>Zakoračimo u život bez nasilja - unapređenje usluge psihološkog savjetovanja žrtava obiteljskog nasilja</i>	<i>Ženska grupa Karlovac "KORAK"</i>
Socijalno uključivanje	<i>„Socijalnim uslugama „ZA“ aktivan život osoba s invaliditetom u zajednici“</i>	<i>Udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije. Odgovorne osobe: Gordana Jurčević, predsjednica i Martina Benić, dopredsjednica.</i>
Socijalno uključivanje	<i>Usluga osobne asistencije - "nada za bolji život osoba s invaliditetom"</i>	<i>Udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije</i>
Socijalno uključivanje	<i>Festival duhovne glazbe Tonkafest</i>	<i>Udruga Oda prijateljstvu Hrvoje Magdić, predsjednik Udruge</i>
Socijalno uključivanje	<i>Učimo, radimo, živimo/OP ljudski resursi 2014-2020</i>	<i>Grad Karlovac</i>
Socijalno uključivanje	<i>Novi početak</i>	<i>Pučko otvoreno učilište Ogulin, Ivana Gorana Kovačića 2, 47300 Ogulin Blanka Poljak Franjković, ravnateljica</i>
Socijalno uključivanje	<i>Pomažem drugima - pomažem sebi</i>	<i>Grad Karlovac.</i>
Socijalno uključivanje	<i>Tradicionalno pletivo u suvremenom rihu</i>	<i>Pučko otvoreno učilište Ogulin, Ivana Gorana Kovačića 2, 47300 Ogulin Blanka Poljak Franjković, ravnateljica</i>
Socijalno uključivanje	<i>Ja to mogu, ja to znam - Živim sam(a)</i>	<i>CARPE DIEM udruga za poticanje i razvoj kreativnih i socijalnih potencijala djece, mlađih i odraslih, odgovorna osoba: Aleksandra Podrebarac, predsjednica</i>
Socijalno uključivanje	<i>Otisnuti pokreti - uključivanje mlađih kroz umjetnost i kulturu</i>	<i>CARPE DIEM Udruga za poticanje i razvoj kreativnih i socijalnih potencijala djece, mlađih i odraslih Aleksandra Podrebarac, predsjednica</i>
Socijalno uključivanje	<i>Razvoj usluge osobne asistencije za osobe s invaliditetom, projekt "Moje oči"</i>	<i>Udruga slijepih Ogulin. Odgovorna osoba je gospodin Miljenko Vučić.</i>

Socijalno uključivanje	<i>Školski obrok za svako dijete</i>	
Socijalno uključivanje	<i>OD MJERE DO KARIJERE</i>	<ul style="list-style-type: none"> - u cijelosti je društveno koristan - pružanje njege i skrbi za starije stanovništvo; samce - podizanje morala dugo ne zaposlenim osobama - stjecanje radnih navika - korisnici se osjećaju manje usamljeni i više zbrinuti - korisnici osjećaju sigurnost zbog što dužeg ostanka u svojim domovima - da korisnici nisu zaboravljeni i da mogu na kvalitetan način provoditi svoje slobodno vrijeme
Socijalno uključivanje	<i>DNEVNI BORAVAK ZA STARIJE OGITA</i>	<i>Prijavitelj- Centar za socijalnu skrb Ogulin Valentina Crnjaković Vuković - ravnateljica</i>
Socijalno uključivanje	<i>Razvoj usluge osobne asistencije za osobe s invaliditetom, projekt "Moje oči"</i>	<i>Udruga slijepih Ogulin, predsjednik/voditelj Miljenko Vučić.</i>
Socijalno uključivanje	<i>50+</i>	<i>Obrtnička i tehnička škola Ogulin, Zrinka Ceranić Jurković – ravnateljica</i>
Socijalno uključivanje	<i>Lokalni volonterski centar ColontterKA</i>	<i>Carpe Diem udruga za poticanje i razvoj kreativnih i socijalnih potencijala djece, mladih i odraslih</i>
Socijalno uključivanje	<i>Lokalni info centar za mlade</i>	<i>CARPE DIEM udruga za poticanje kreativnih i socijalnih potencijala djece, mladih i odraslih</i>
Socijalno uključivanje	<i>Volonterska školica</i>	<i>Carpe Diem-udruga za poticanje i razvoj kreativnih i socijalnih potencijala djece, mladih i odraslih, odgovorna osoba: Aleksandra Podrebarac</i>
Socijalno uključivanje	<i>Želim dom, a ne Dom</i>	<i>Udruga slijepih Karlovačke županije</i>
Socijalno uključivanje	<i>Želim dom, a ne Dom</i>	<i>Udruga slijepih Karlovačke županije, Antonije Hasan</i>
Socijalno uključivanje	<i>Prestani!</i>	<i>Udruga Ti si OK,OŠ Generalski Stol-partner u projektu Odgovorna osoba-Sonja Jarebica,dipl.soc.pedagog,ispred udruge Ti si OK Odgovorna osoba OŠ Generalski Stol-Dijana Zadrović,prof.</i>
Socijalno uključivanje	<i>Osiguravanje besplatnih školskih obroka za djecu u riziku od siromaštva</i>	<i>Karlovačka županija</i>
Socijalno uključivanje	<i>100 ljudi,100 čudi</i>	<i>Savez društava Naša djeca</i>
Socijalno uključivanje	<i>Ljubav u pokretu</i>	<i>Centar za osobni i profesionalni razvoj "Sreća " Rijeka i Centar za edukaciju i savjetovanje "Sunce" Zagreb</i>
Socijalno uključivanje	<i>" Volontiram u zajednici"</i>	<p><i>Nositelji projekta su: svi učenici, roditelji i učitelji, djelatnici škole, te stručni suradnici i ravnateljica OŠ Švarča koji to žele biti. Ime škole: OŠ Švarča, Baščinska cesta 20, Karlovac Odgovorna osoba: ravnateljica škole - Andreja Željković, prof.</i></p>
Socijalno uključivanje	<i>"Dan obitelji"</i>	<p><i>Učenici i razrednici 4. i 7. razreda Ime škole: OŠ Švarča, Baščinska cesta 20, Karlovac Ime ravnateljice: Andreja Željković, prof.</i></p>
Socijalno uključivanje	<i>Javni radovi Rakovica 2019</i>	<i>Nositelj je Općina Rakovica. Kroz ovaj program želi se uključiti i aktivirati dugotrajno nezaposlene osobe ili mlađe osobe bez stručnog zvanja ili mlađe osobe tek školovane, kako bi se isti pripremili za tržište rada, osigurali sami svoje egzistencijalne potrebe te se socijalizirali kroz rad za sebe i zajednicu.</i>
Socijalno uključivanje	<i>Osiguravanje školske prehrane za djecu u riziku od siromaštva</i>	<i>Karlovačka županija - Upravni odjel za školstvo, gospođa Marija Medic</i>

Socijalno uključivanje	<i>Oživi žene u zajednici - zaželi projekt</i>	<i>Gradsko društvo Crvenog križa Slunj</i>
Socijalno uključivanje	<i>Od socijalnog slučaja da poljoprivrednika</i>	<i>Gradsko društvo Crvenog križa Slunj</i>
Socijalno uključivanje	<i>Rekreativni kutak za starije osobe - dodajmo život godinama</i>	<i>Gradsko društvo Crvenog križa Slunj</i>
Socijalno uključivanje	<i>"Šalji dalje!"</i>	<i>Udruga Ženska soba Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku</i>
Tržište rada	<i>Klub za zapošljavanje mladih Karlovačke županije</i>	<i>Carpe Diem udruga za poticanje i razvoj kreativnih i socijalnih potencijala djece, mladih i odraslih</i>
Tržište rada	<i>Program inovativnog zapošljavanja</i>	<i>Udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije</i>
Tržište rada	<i>, „Radim i postoiim, dakle iesam“</i>	<i>Udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije</i>
Tržište rada	<i>Start za uspjeh</i>	<i>Grad Slunj, Jure Katić.</i>
Tržište rada	<i>Radionice pisanja projektnih prijedloga "Od ideje do projekta"</i>	<i>Hrvatska gospodarska komora - Županijska komora Karlovac, direktor Damir Furdek</i>
Tržište rada	<i>Zaželi-Općina Plaški</i>	<i>Općina Plaški, Pero Damjanović</i>
Tržište rada	<i>Program obrazovanja i ospozobljavanja nezaposlenih osoba</i>	<i>Hrvatski zavod za zapošljavanje</i>
Tržište rada	<i>Slobodno vrijeme za vještine</i>	<i>UČENIČKI DOM OGULIN Željka Stipetić-Pađen, prof</i>
Tržište rada	<i>Zapošljavanje kroz suvremeni pristup ponudi poljoprivrednih proizvoda</i>	<i>LAG Vallis Colapis</i>
Tržište rada	<i>TW - Tailored Workshops (Savjetovanje po mjeri)</i>	<i>Hrvatski zavod za zapošljavanje</i>
Tržište rada	<i>ZAŽELI novu priliku u Pokuplju</i>	<i>Udruga Sveti Martin Pisarovina Katarina Stepušin, predsjednica udruge</i>
Tržište rada	<i>Slobodno vrijeme za vještine</i>	<i>UČENIČKI DOM OGULIN Željka Stipetić-Pađen, prof.</i>
Tržište rada	<i>SIPU - sustav za informatizaciju poslovanja ustanove</i>	<i>CARNET</i>